

Kuinka videosta saadaan cinemaattisen näköinen kameran avulla?

Elina Miettinen

OPINNÄYTETYÖ
Syyskuu 2025

Media-alan tutkinto-ohjelma
Kuvaus ja kuvavalaisu

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Media-alan tutkinto-ohjelma
Kuvaus ja kuvavalaisu

Elina Miettinen

Kuinka videosta saadaan cinemaattisen näköinen kameran avulla?

Opinnäytetyö 45 sivua, joista liitteitä 1 sivua
Syyskuu 2025

Tässä opinnäytetyössä käsiteltiin ja tutkittiin, kuinka kuvaaja saa videoistaan cinemaattisen näköisiä kameran avulla. Huomio aihetta käsitellessä keskittyi nimenomaan kuvaukseen ja itse kameraan, teknisiin sekä taiteellisiin keinoihin luoda ja toteuttaa cinemaattinen video. Opinnäytetyön tarkoituksena oli perehtyä käsitteeseen cinemaattisuus ja saada vastaus kysymykseen, mitä se on sekä myös tutkia, miten kuvaaja pystyy toteuttamaan elokuvallisen videon kamera työvälineenään. Työn tavoitteena oli myös avartaa kaikille kuvauksesta kiinnostuneille cinemaattisuuden maailmaa.

Opinnäytetyön alussa otettiin katsaus cinemaattisuuteen ja pyrittiin ymmärtämään, mitä sillä tarkoitetaan. Myös cinemaattisuuden historiasta tehtiin kartoitus, mistä cinemaattisuuden käsite tulee ja miten se on liikkunut nykypäivään. Näiden jälkeen siirryttiin ensin tutkimaan teknisiä keinoja ja sitten taiteellisia keinoja elokuvallisuuden luomiseen kameran avulla. Opinnäytetyön menetelmäksi valikoitui laadullinen tutkimus. Tutkimus aineistoina toimivat internetistä löytyvät erilaiset artikkelit, julkaisut ja videot. Lähdeaineistona käytössä oli myös ammattikentällä toimivien kuvaajien pienimuotoiset sähköpostihaastattelut.

Opinnäytetyön tuloksena syntyi ymmärrys, että cinemaattisuus on hyvin laaja-alainen käsite ja se on kokonaisuus, joka rakentuu useamman kuvan jatkumon muodostamasta kielestä. Cinemaattisuus on elokuvamaisuutta ja se rakentuu monista erilaisista elementeistä. Tuloksena syntyi myös vastaus siihen, että kuvaaja pystyy kameran avulla toteuttamaan hyvin monenlaisten tekniikoiden avulla cinemaattisen lopputuloksen, kun osaa käyttää kameraa ja optiikkaa tarkoituksenmukaisesti. Tärkeää on hallita erilaiset kameran asetukset ja ymmärtää kuvailmaisua mahdollisimman perusteellisesti.

Asiasanat: cinemaattisuus

ABSTRACT

Tampere University of Applied Sciences
Degree Programme in Media
Cinematography & Lighting

Elina Miettinen
How to Make Cinematic Video with Camera?

Bachelor's thesis 45 pages, appendices 1 pages
September 2025

This bachelor's thesis examined how a cinematographer can create cinematic videos using the camera as a tool. The focus was specifically on cinematography and the camera itself - the technical and artistic methods of producing and implementing cinematic video. The purpose of this thesis was to explore the concept of "cinematic", to seek an answer to what it means, and to examine how cinematographers can achieve cinematic results with the camera. Another aim was to broaden understanding of the cinematic for anyone interested in cinematography.

At the beginning of the thesis, the concept of the cinematic was reviewed: what it is and what it entails. The history of the cinematic was also discussed, considering its origins and development to the present day. After this, the thesis first examined the technical methods and then the artistic approaches for creating cinematic elements with the camera. The research method was qualitative. The sources included articles, publications, and videos, as well as short email interviews with professional cinematographers.

The findings showed that the cinematic is a broad concept, a whole constructed through the visual language of multiple images. The cinematic is film-likeness, formed from a variety of elements. The results also demonstrated that cinematographers can achieve cinematic outcomes through a wide range of techniques, particularly when the camera and lenses are used effectively. Mastery of camera settings, as well as a deep understanding of visual storytelling and expression, are essential.

Key words: cinematic

SISÄLLYS

Sanasto

1	JOHDANTO	6
2	OPINNÄYTETYÖN TUTKIMUKSELLISET LÄHTÖKOHDAT	7
2.1	Tutkimusmenetelmät, kirjallisuus- ja lähdekatsaus	7
2.2	Mitä on cinemaattisuus?.....	9
2.3	Cinemaattisuuden historiasta.....	11
2.4	Filmi.....	16
3	TEKNISET KEINOT CINEMAATTISUUDEN LUOMISEEN KAMERALLA	17
3.1	Kameran asetukset.....	17
3.1.1	Frame rate	17
3.1.2	Shutter speed	19
3.1.3	ISO-arvo.....	20
3.1.4	Aukko	21
3.1.5	Kuvasuhde	21
3.1.6	Resoluutio	23
4	TAITEELLISET KEINOT CINEMAATTISUUDEN LUOMISEEN KAMERALLA	25
4.1	Kuvakulmat	25
4.2	Kameran liikkeet	28
4.3	Kompositio	32
4.4	Linssi ja polttoväli	34
4.5	Subjekttiivinen ja objektiivinen kameran läsnäolo	37
	POHDINTA.....	39
	LÄHTEET	40
	LIITTEET	45

Sanasto

Cinemaattisuus= elokuvallisuus, elokuvamainen

Dolly zoom= kameratekniikka/kuvaustekniikka, jossa kuvausvaunua työnnetään kiskoilla eteen- tai taaksepäin samalla, kun kameran linssillä zoomataan sisään tai ulos

Flare -efekti= linssiheijastus, joka syntyy, kun valo osuu tietyssä kulmassa kameran linssiin

Frame freeze= yksittäinen kuva, jossa toiminta on pysähtynyt, ”jäädytetty”

Jib= kuvausvarsi, jossa toisessa päässä on painot vakauttamassa jibiä

Kraana= kuvausvarsi, johon on kiinnitetty kamera ja sitä operoidaan etänä

Long take= yhtämittainen ja katkeamaton pitkä otos

Overhead shot= kuva, jossa kamera on asioiden, henkilöiden tai toiminnan yläpuolella

Slow motion -efekti= hidastus, hidastettu liike

Vinjetointi= valon puutteen takia kuvan reuna-alueet ovat tummemmat kuin kuvan keskialue

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni käsittelee sitä, kuinka kuvaaja saa luotua normaalista ja perinteisestä videostaan cinemaattisen näköisen kameran avulla. Työni alussa ensimmäisenä tulen pohtimaan laajemmin käsitettä cinemaattisuus, mitä se on ja mitä sillä tarkoitetaan? Pyrin saamaan käsitteestä mahdollisimman syvän ja kokonaisvaltaisen käsityksen. On hyvä perehtyä ja ymmärtää ensin tämä iso käsite, ennen kuin lähtee tarkastelemaan erilaisia keinoja. Teen myös työni alkupuolella katsauksen cinemaattisuuden historiaan ja vasta tämän jälkeen lähdän tutkimaan, kuinka erilaisilla teknisillä ja taiteellisilla keinoilla kuten kameran asetuksilla, kuvakulmilla ja kameranliikkeillä videoon saadaan cinemaattisen näköinen lopputulos. Olen rajannut aiheeni siten, että kuvauksen opiskelijana keskityn nimenomaan kuvauksellisiin keinoihin, en siis perehdy esim. leikkauksellisiin enkä äänellisiin tai värimäärittelyyn tai valaistuksen keinoihin luoda videosta cinemaattisen näköistä. Tiedostan kuitenkin, että kaikilla edellä mainitsemillani osa-alueilla, etenkin värimäärittelyllä ja valaistuksella on suuri merkitys elokuvallista videota luodessa. Työssäni olen hyödyntänyt paljon erilaisia internetin tietolähteitä, artikkeleita, aineistoja ja mediatekstejä.

Opinnäytetyöni tavoitteena on mahdollisimman tarkasti tutkia erilaisia keinoja luoda videoon cinemaattisuutta keskittyen kameraan. Tarkoitukseni on saada vastaus kysymykseen, miten videoon luodaan cinemaattista tunnelmaa ja fiilistä, niin että se välittyy katsojalle? Tausta juuri tämän aiheen valitsemiseen kumpuaa siitä, että olen hyvin usein törmännyt siihen, että katson jotakin videota tai elokuvaa ja näen edessäni jotain poikkeuksellisen kaunista sekä silmiin pistävää. Kysymyksessä ei ole vain upea kuvauslokaatio, vaan itse käytetyllä kuvaustyylillä ja kameratekniikalla on myös suuri merkitys. Tämän myötä törmäsin käsitteeseen cinemaattisuus ja siitä kiinnostuneena halusinkin tehdä opinnäytetyöni tästä aiheesta. Koen tämän aiheen tutkimisesta olevan hyötyä tulevaisuuden työelämässä, sillä kuvaajan tulee tuntee laajasti erilaisia visuaalisia ja teknisiä keinoja haluamansa lopputuloksen luomiseksi. Haluan myös itse päästä toteuttamaan ja kuvaamaan cinemaattisia teoksia, joten halusin syventää ymmärrystäni niiden tekemiseen opinnäytetyöni avulla. Opinnäytetyöni on suunnattu erityisesti kuvaamisesta, videoista ja elokuvista sekä ylipäättään liikkuvasta kuvasta kiinnostuneille.

2 OPINNÄYTETYÖN TUTKIMUKSELLISET LÄHTÖKOHDAT

2.1 Tutkimusmenetelmät, kirjallisuus- ja lähdekatsaus

Opinnäytetyössäni käytän tutkimusmenetelmänä laadullista eli kvalitatiivista tutkimusta. Koen sen sopivan parhaiten aiheeni tutkimiseen, koska laadullisessa tutkimuksessa pyritään ymmärtämään ilmiötä ja saamaan siitä kokonaisvaltainen käsitys. Myös ilmiön tarkoituksen ja merkityksen selvittäminen korostuu. Työssäni näkökulmana toimii fakthanäkökulma. Minua tutkijana kiinnostavat tosiasiat ja tiedot, joita erilaiset lähteet aiheestani antavat. Leinonen (2019) kertoo Spoken.fi -sivuston julkaisemassa *Laadullisen tutkimuksen aineistonkeruumenetelmät* artikkelissa, että laadullisessa tutkimuksessa erilaiset aiemmin tuotetut tekstit ovat hyviä aineistolähteitä. Itselläni aineistoina toimivatkin pääsääntöisesti internetistä löytyvät erilaiset julkaistut tekstit ja artikkelit. Laadullinen tutkimus perustuu aineistoihin ja niiden analysointiin ja on tämän vuoksi empiiristä (Juhila 2021). Tulen työssäni analysoimaan erilaisia aineistoja ja lisäksi myös internetistä löytyviä videomateriaaleja. Toteutin opinnäytetyöni lähdemateriaaliksi myös kaksi pieniä muotoista sähköpostihaastattelua ammattikentällä toimivien kuvaajien Sari Aaltosen ja Jarmo Kiurun kanssa. Näiden haastattelujen kysymyksiä ja vastauksia hyödynsin opinnäytetyössäni.

Lähteinä tulen käyttämään paljon internetsivustoja ja myös pienimuotoisesti internetistä löytyvää kirjallisuutta. Seuraavaksi esittelen joitakin verkkomateriaaleja, jotka ovat toimineet lähteinä työssäni. Yksi hyödyllinen lähde on Tampereen Ammattikorkeakoulun verkkokirjasto Andor. J.R. Stricklandin (2015) Andorissa kirjoittama nettiartikkeli *Make scenes cinematic: what does it take to make your work look cinematic and feel like a movie?* sisältää hyviä pointteja, jotka käsittelevät työni aihetta. Kyseisessä artikkelissa kerrotaan, että ollakseen hyvä kuvaaja, tarinankerronasta pitämisen lisäksi on hyvä löytää kiinnostus myös kameran teknistä puolta kohtaan (Strickland 2015). Onkin juuri tärkeää ymmärtää ja myös oppia käyttämään monipuolisesti kameran eri asetuksia kuten ISO-arvoa, aukkoa ja valotusaikaa saadakseen haluamansa cinemaattisen lopputuloksen videoon. Olen itsekin joskus ollut tilanteessa, jossa

tiedän miltä haluan kuvan näyttävän, mutta en tiedä tarkkaan mitä kameran asetuksia tulisi käyttää haluamani lopputuloksen saavuttamiseksi.

Mainittakoon toinen hyödyllinen internetistä löytyvä opinnäytetyöni lähde, Sebastian Solbergin (n.d.) Documentary Film Academyn nettisivuilla kirjoittama teksti *How to Shoot a Cinematic Video: Camera Settings Checklist*. Tässä tekstissä puhutaan kameran eri asetuksista, joita cinemaattisen lopputuloksen saavuttamiseksi kannattaa ottaa huomioon. Pikseleitä ja yksityiskohtia on kuvassa sitä enemmän, mitä korkeampi kuvan resoluutio on (Solberg n.d.). On tärkeää, että kuvan resoluutio on korkea, koska mielestäni yksityiskohdat kuuluvat cinemaattisen videon ilmeeseen.

Myös erilaisia videoita opinnäytetyöni aiheesta löytyy internetistä. Shawn Dolinskin YouTubeessa vuonna 2021 julkaissut video *Cinematic Angles Explained, Cinematography and Filmmaking part 2* selittää laajasti, mistä kuvakulmista kannattaa kuvata halutessaan cinemaattisen ulkoasun videolleen. Kuvakulmat ovat oleellinen tekijä tällaista kuvaa luodessa. Se, mistä kuvakulmasta kuvataan voi joko tehostaa tai heikentää sitä, kuinka elokuvallisen näköinen videosta muodostuu. YouTubeesta löytyy myös Cinecom.netin (2019) video *How to make cinematic shots (easy)*, jolla Cinecomin perustaja Jordy Vandeput selittää perusteellisesti, kuinka saadaan cinemaattisia kuvia aikaiseksi. Syvyyden luominen kuviin on yksi perusasioista, kun halutaan cinemaattista tyyliä (Vandeput 2019). Asioiden sijoittelu videon kuvaan etu- ja taka-alalle luo kuvasta mielenkiintoisemman näköisen katsella.

Puolestaan cinemaattisista kameran liikkeistä kerrotaan YouTubeesta löytyvällä videolla *Cinematic camera movements explained, cinematography and filmmaking part 4*. Video on julkaissut Shawn Dolinski vuonna 2021. Mielestäni kameran liike on yksi tehokkaimmista keinoista luoda ja lisätä elokuvaan cinemaattisuutta. Kameran liike tuo eloa kuvaan, ikään kuin herättää sen henkiin.

Opinnäytetyössäni lähteinä tulee toimimaan paljon lisää erilaisia internetin artikkeleita ja aineistoja, joita tulen hyödyntämään tutkiessani aihettani. Yllä esittelin lähteistäni joitakin, jotka halusin nostaa esille tässä lähdekatsauksessa.

2.2 Mitä on cinemaattisuus?

Opinnäytetyöni aiheeseen liittyy yksi iso merkityksellinen käsite, cinemaattisuus. Tämän käsitteen ympärille koko opinnäytetyöni rakentuu. Mitä se sitten on ja mitä sillä tarkoitetaan? Käsite cinemaattisuus voi olla joillekin hyvin tuttu, mutta myös monelle samaan aikaan vieras sana. Itselleni tästä sanasta tulee ensimmäiseksi mieleen elokuva tai elokuvateatteri. Kuitenkin yksinkertaisuudessaan sanallisesti selitettynä cinemaattisuudella tarkoitetaan elokuvamaisuutta ja elokuvallisuutta ja se tulee englannin kielen sanasta cinematic. Itse olen joskus kysynyt tutuilta, tietävätkö he mitä tällä sanalla tarkoitetaan ja vastaukseksi olen saanut hieman epäröintiä. Juuri tämän vuoksi koen, että tätä käsitettä on hyvä selventää aluksi. Toki mielestäni jokaisella voi olla myös oma näkemys siitä, mitä on cinemaattisuus tai miltä se näyttää. Voisin väittää, että mitä enemmän elokuvia katselee, sitä helpommin voi alkaa tunnistamaan niissä elokuvallisia piirteitä.

Itsessäni cinemaattinen video tai ihan vain kuva herättää usein ihailevan reaktion. Siinä on jotain muista erottuvaa ja kaunista sekä se herättää emotionaalisen elämyksen. Elokuvallisessa kokemuksessa isossa roolissa on visuaalisuus (Jimenez 2024). Cinemaattisen videon luominen vaatii tekijältään ainakin jonkinlaista visuaalista silmää. Videokuvan erilaiset visuaaliset ominaisuudet ja elementit sekä tyyli ja estetiikka muovaavat siitä cinemaattisen näköisen. Kun halutaan luoda elokuvallinen video, täytyy kameran kuvata tietyistä kuvakulmista sekä tietyiltä etäisyyksiltä ja perspektiiveistä. Näin kuvaaja välittää katsojalle tietyn tunteen sekä kertoo tarinaa tai korostaa jotakin tarinan hahmoa tai sen sijaintia kuvassa. Cinemaattisen videon luominen on onnistunut, kun videokuva alkaa muistuttaa filmille kuvattua elokuvaa.

Elokuvallisia videoita katsoessani koen aina erityisen tunnelman sekä myös vahvan ja spesifin paikan olemassaolon. Cinemaattista videota katsellessaan voi tuntea olevan todella läsnä ja ”kiinni” videon kuvassa ja juuri siinä hetkessä sekä niissä yksityiskohdissa, joita kuvassa näkyy. Mielestäni, jos videossa on cinemaattinen ulkoasu, se on uniikki ja yksilöllinen. Jokainen video ei voi näyttää elokuvalliselta eikä myöskään automaattisesti sitä ole. Jollain tapaa on harkittava, sopiiko elokuvallinen tyyli videoon vai ei ja tukeeko se millään tapaa kokonaisuutta ja juuri videon tarinaa sekä tunnelmaa. Esimerkiksi uutislähetysten

insertit eivät ole eikä niistä tehdä elokuvamaisen näköisiä. Haastattelu- ja reality-ohjelmat eivät myöskään usein ole elokuvallisen näköisiä.

Videoissa ja elokuvissa hyvän tarinankerronnan ja näyttelemisen voi rikkoa vääränlainen elokuvan ilme ja ulkoasu (Baggs 2020). Eli on todella tärkeää miettiä tarkkaan, haluaako videonsa näyttävän cinemaattiselta vai ei. On myös tärkeää ymmärtää, että jokaisella kuvalla täytyy olla jokin merkitys ja tarve. Miksi ne on päätetty kuvata? Mikä merkitys niillä on kokonaisuuden kannalta? Kuvaaja on tarinankertoja ja hänen työllään on suuri merkitys kokonaisuuden kannalta. Ammattikentällä toimiva kuvaaja Sari Aaltonen, jota haastattelin lyhyesti opinnäytetyöni aiheeseen liittyen painottaakin vahvasti, että cinemaattisuus on laaja-alaista, kokonaisen käytössä olevan kuvapinnan hallintaa.

Kuvaaja käyttää yleensä myös erilaisia kontrasteja luodessaan elokuvallista videota. Cinemaattista tunnelmaa videoon voidaan luoda voimakkailla tai hillityimmillä kontrasteilla. Videosta saa helposti cinemaattisesti kauniin näköisen lisäämällä edes pientä kontrastia kuvaan, tällöin se ei näytä ”tasapaksulta”, vaan saa eloa ja ilmettä. Koen, että kontrastivaihtelut kuvassa myös ohjaavat katsojan katsetta ympäri kuva-alaa huomaamaan kaikki yksityiskohdat, jotka ovat tarinan ja kohtauksen kannalta tärkeitä. Kuvaajan tulee olla aina tietoinen ympäristöstään kuvauslokaatiossa, mutta koen sen tärkeyden korostuvan erityisesti silloin, kun haluaa taltioida tyyliltään elokuvallisen videon. Kuvaaja Maddie Marks (2019) kertoo Filmfund.co nettisivuilla julkaisemassaan artikkelissa *How to achieve a more cinematic feel in your films*, että cinemaattisia tekniikoita ei ole vaikeaa toteuttaa, kunhan kuvaaja voi vaikuttaa omiin kuvausolosuhteisiinsa. Sari Aaltonen korosti haastatteluvastauksissaan myös ennakkotyön tärkeyttä ennen kuvauslokaatioon lähtemistä cinemaattista videota suunnitellessaan. Aaltonen kertoi, että jokainen kuvan elementti ja asia on oltava kuvassa tarkoituksellisesti.

Toinen ammattikentällä toimiva kuvaaja, jota haastattelin sähköpostitse, oli Jarmo Kiuru. Hän korosti vastauksissaan, että cinemaattisuus pitää sisällään näkemisen rajaamisen ja näkökulman painottamisen. Kiuru avasi tätä vastauksissaan tarkemmin selittäen, että kuvataan jotain sisäistä tai näkymätöntä. Myös se, että kuvaaja osaa käyttää kameraa oikeaoppisesti ja

tarkoituksenmukaisesti on tärkeää. Kiuru mainitsi, että elokuvallisuus on kokonaisuus ja se ei näy aina vain yhdessä kuvassa. Onkin varmasti helppoa tarrautua yhteen kuvaan ja tuijottaa sitä liian kauan ja näin unohtaa, että teos koostuu monesta peräkkäisestä kuvasta. Elokuvallisuus on säilytettävä läpi koko videon rikkomatta sitä.

Cinemaattinen video luo ihmiselle tarpeen haluta nähdä lisää vastaavanlaista kuvaa. Kun itse näen elokuvallisen videon, usein alan kaivata niitä lisää. Kuvaaja onkin onnistunut luomaan cinemaattisen lopputuloksen, kun hän pystyy saamaan videon ja katsojan välille yhteyden, tällöin katsoja myös ymmärtää paremmin näkemänsä videon tarinaa. Elokuvallisen videon aikaansaamiseksi kuvaajan tulee olla tarkkaavainen ja valpas sekä kiinnittää huomiota yksityiskohtiin. Cinemaattisuutta on se, että jokaisen kuvassa olevan visuaalisen elementin takana on tarkoitus ja että kuvassa on dramaattisuutta ja se vaikuttaa katsojaansa kuvakerronnan keinoin, vaikkei puhetta olisikaan.

2.3 Cinemaattisuuden historiasta

Käsite cinemaattisuus ulottuu elokuvan ja elokuvataiteen syntymisen juurille asti vuoteen 1891, tällöin esiteltiin laite kinetoskooppi, joka oli englantilaisen William Kennedy Laurie Dicksonin kehittänyt (Science and Media Museum.org.uk 2020). Tämä liikkeen tunnetta kuvaan antanut keksintö loikin ihmisille ensimmäistä kertaa jotakin muuta kuin paikallaan pysyvää kuvaa. Erityisen merkittävän edistysaskelen elokuvataiteen alkuaikoina tekivät myös ranskalaiset Lumieren veljekset, jotka kehittivät useita elokuvaa ja valokuvaa edistäneitä keksintöjä. Auguste ja Louis Lumiere keksivät elokuvan ja tämän myötä vuonna 1895 ihmiset pääsivät kokemaan maailman ensimmäisen elokuvan filmille kuvattuna (Historianet.fi 2023). Vielä tällöin maailmassa ei olla erilaisia kuvasuhteita tunnettu ja käytössä onkin ollut ainoastaan yhdellä tavalla valkokankaalla tapahtumat esittelevä kuvasuhde 4:3. Tämä on kuitenkin ollut varmasti tuohon aikaan aivan riittävä, sillä käsite elokuva on ollut ihmisille täysin uusi ja mullistava elämys. Lumieren veljesten kautta elokuva oli kuitenkin saanut tärkeän alkusykäyksen ja elokuvan kehityskulku on ollut jatkuvaa noista päivistä saakka.

Cinemaattisuuden historiassa seuraava edistysaskel on vuonna 1932 kuvioihin tullut *Academy ratio*, jonka kuvasuhde oli 1.37:1 (Science and Media Museum.org.uk 2020). Tämä kuvasuhde tarjosi yleisölle jo hieman laajempaa filmikuvaa. Nämä kuvasuhteet 4:3 ja 1.37:1 muistuttavat kapeutensa vuoksi mielestäni taulua, taideteosta tai valokuvaa ja sen takia eivät ole vielä cinemaattisia eli elokuvallisia ilmeeltään. Academy ratio -kuvasuhteen jälkeen kuitenkin keksittiin jo paljon elokuvallisemman näköinen kuvasuhde, joka oli nimeltään *Cinerama*. Cinerama otettiin käyttöön vuonna 1952 ja siinä katsojille tarjoihtiin ensimmäisen kerran historiassa laajakangas kuvaa. Cinerama esitettiin kolmen kameran tallentamalla kuvalla, kolmelle eri filmille vierekkäin kankaalla kaaressa. (Science and Media Museum.org.uk 2020.) Tämä laajakankaan kautta koettu elokuvakokemus ei ole enää muistuttanut mitään taulukuvaa, vaan tuottanut jo täysin erilaiseen maailmaan vievän kokemuksen ihmisille. Cinerama on varmasti ollut suosittu sen takia, että siinä katsoja näkee ja kokee paljon enemmän, koska kuva on paljon leveämpi aikaisempiin kuvasuhteisiin verrattuna. Kohteet ovat saaneet etäisyyttä toisistaan laajakangaskuvassa ja cinerama onkin siis historiassa ensimmäisen kerran tarjoillut katsojille cinemaattisen eli elokuvallisen kokemuksen. Kirjailija William Schmalz (2020) kuvailee LinkedIn.comin julkaisemassa artikkelissaan *Viewing the 1950 s Through the Lenses of Cinerama*, kaarevan cinerama kuvasuhteen muuttaneen täysin elokuvan visuaalisen ilmeen vuodesta 1952 eteenpäin.

Cineraman korvasi myöhemmin nykypäivänä kuvaajien ja ohjaajien suosiossa oleva CinemaScope. Sen kuvasuhde on 2.35:1 tai 2.39:1 ja siinä kuva on entistä leveämpi. Jotta ymmärtää elokuvahistorian alussa käytetyn kuvasuhteen 4:3 ja nykypäivän cinemaattisen kuvasuhteen 2.35:1 tai 2.39:1 visuaalisen eron, on yksinkertaisesti käveltävä elokuvateatteriin tai katsottava elokuvia tai videoita näillä kuvasuhteilla. Eroa ei pysty kuvailemaan niin hyvin kuin sen pystyy itse paikan päällä näkemään ja kokemaan. Mainittakoon myös nykypäivänä käytettävä IMAX-esitystekniikka, jolle on myös kehitetty aivan omia IMAX-elokuvateattereita. IMAX muodostuu englannin kielen sanasta Image Maximum ja IMAX-kuvalle on tyypillistä laadukas äänentoisto, aito ja realistinen sekä syväterävyydeltään tarkka kuva (Wikipedia.fi 2024).

KUVA 1. Kuvasuhde 4:3 (Kuva: Yucy)

KUVA 2. Kuvasuhde 1.37:1 Academy ratio (Kuva: McGarry)

KUVA 3. Cinerama (Kuva: Donald)

KUVA 4. Kuvasuhde 2.39:1 CinemaScope (Kuva: Jonatan Pettersson)

Mateusz Brodowicz (2024) kertoo Aithor.com nettisivuilla julkaistussa tekstissä *Exploring the Evolution And Impact of Cinematic Techniques in Film History*, että elokuvat ovat muokkautuneet vuosien varrella kirjaviksi ja vaihteleviksi ulkonäöltään, sillä erilaiset cinemaattiset tekniikat kuten kuvakulmat, kompositio ja kameranliikkeet ovat kehittyneet. Kehityksen alkupäässä ei vielä tiedetty mitään esimerkiksi slow motion -efektistä, joka on yksi nykypäivän cinemaattisista tekniikoista. Vähitellen näitä tekniikoita on myös alettu käyttää

videoissa, sillä kuvaajat ovat halunneet videoilleen elokuvallisia piirteitä. Uskon, että näiden elokuvallisten piirteiden toteuttaminen videoissa on myös jopa lisännyt niiden kiinnostavuutta. Ihmiset ovat kiinnostuneita elokuvista ja katsovat niitä nykyään niin paljon, että tavallisten videoiden suosio on noussut ylöspäin, kun niistä on alettu tekemään elokuvaa muistuttavia.

Erilaisilla cinemaattisilla tekniikoilla onkin ollut hyvin mutkikas reitti ja kehityskaari historiasta nykypäivään. Niiden katsotaan alkaneen muotoutua aikoinaan Kreikassa ottaen vaikutteita eri taiteen aikakausilta sekä taiteilijoilta (Brodowicz 2024). Toki ei tuohon aikaan vielä näitä piirteitä ja ominaisuuksia tunnettu sanalla ”cinemaattiset tekniikat”, tämä sana on vasta paljon myöhemmin vakiintunut käyttöön. Lumieren veljesten lisäksi myös useita muita tuon ajan kuvaajia oli mukana kehittämässä cinemaattisia tekniikoita kuten kompositiota ja kameran liikettä, jotka ovat nykypäivänä jo hyvin kehittyneitä ja näyttävän näköisiä (Brodowicz 2024).

Muutamit aikoinaan keksityt tietyt kameratekniikat, kuvakulmat ja kameranliikkeet ovat jääneet historiaan ja vaikuttaneet myös nykypäivän cinemaattisen ilmeen kehittymiseen. Yksi näistä tekniikoista on *Dolly Zoom*, englantilaisen elokuvaohjaaja Alfred Hitchcockin kehittämä (Prazzleinc.com 2024). *Dolly Zoom* on kuvaustekniikka, jossa kuvausvaunua työnnetään kiskoilla eteen- tai taaksepäin samalla, kun kameran linssillä zoomataan sisään tai ulos. Tämä erittäin tehokas kameranliike on jo varhain keksitty ja sitä käytetään myös nykyään visuaalisena tehokeinona. Toinen historiallinen kameratekniikka on yhtämittainen pitkä otos, joka lukeutuu myös kuvaaja Rauno Ronkaisen näkemykseen cinemaattisesta ilmeestä kuvassa. Leikkaamaton pitkä otos tuottaa elokuvallisen fiiliksen, sillä kuva on mielestäni ”ehjä” sekä katkeamaton ja näin vetää katsojan kuvaan sisään. Pitkässä otossa ja peräkkäisissä leikatuissa pätkissä onkin ihan erilainen tunnelma. Hitchcockin vuoden 1948 elokuvassa *Rope*, on nähtävissä tämä pitkän otoksen käyttö, joka tunnetaan maailmalla englanniksi käännettynä the long take. Kaksi muuta cinemaattista ilmettä kehittäneet ja historiasta nykypäivään asti kulkeutuneet tekniikat tunnetaan englanniksi nimityksillä frame freeze ja the overhead shot. Kun kuvaaja ymmärtää näiden tekniikoiden vaikutuksen kuvassa, pystyy hän myös

ymmärtämään kuinka ne vahvistavat cinemaattista ilmapiiriä ja tunnelmaa katsojalle (Prazzleinc.com 2024).

2.4 Filmi

Alun alkujaan kaikki liikkuva kuva, videot ja elokuvat ovat siis saaneet alkunsa filmistä ja sillä on ollut merkittävä rooli myös käsitteen cinemaattisuus synnyssä. Ennen vanhaan kaikki kuvattiin filmille, mutta vielä nykypäivänäkin filmille kuvaamista toteutetaan. Filminauhaa käytettiin aluksi valokuvauksessa, mutta myöhemmin sitä alettiin käyttää liikkuvan kuvan toteuttamiseen (Studiobinder.com 2020). Filminauha muodostuu peräkkäisistä kehyksistä ja se on ominaisuuksiltaan muovista ja joustavaa. Filminauhassa kehyksien reunoilla on reiät, joiden avulla nauha laitetaan projektorin tai kameran sisään. Filmin ominaisuuksiin kuuluu myös kuvassa näkyvä rakeisuus, joka voidaan nykypäivänä liittää käsitteeseen elokuvallisuus. Mielestäni kuitenkin rakeinen kuva ei ole niinkään elokuvallisen näköinen, se on nimenomaan filmin näköinen. Enemmänkin, kun lähdän hakemaan videolleni cinemaattisuutta kuvittelen sen näyttävän joltain nykyajan elokuvalta. Rakeisuus luo videoon mielestäni ”vanhan ajan” fiiliksen. Toki on kuitenkin tärkeää nostaa esille filmi ja siihen liittyvä rakeisuus, koska filmi on ollut kaiken liikkuvan kuvan alku ja pohja sille, että nykyään voidaan puhua cinemaattisuudesta.

Teknologian mennessä eteenpäin filmi kehittyi, äänitehosteet keksittiin sekä liikkuvaan kuvaan alettiin luoda värejä, joka muutti täysin elokuvamaailman (Studiobinder.com 2020). Värimäärittelyllä onkin suuri merkitys nykypäivänä, kun videolle haetaan cinemaattista eli elokuvamaista tyyliä. Television kehitys loi pohjaa videotuotannolle ja pian myös videokamerat mahdollistivat liikkuvan kuvan tallentamisen. Lopulta digitaalisuus alkoi ottaa valtaa ja vähitellen syrjäyttää filmiä tallennusformaattina. (Venturevideos.com n.d.)

3 TEKNISET KEINOT CINEMAATTISUUDEN LUOMISEEN KAMERALLA

3.1 Kameran asetukset

Ennen kameran asetusten säätämistä on tärkeää valita cinemaattisen lopputuloksen saavuttamiseen parhaiten sopiva kamera. Valokuvaukseen tarkoitetut kamerat tallentavat hyviä videoita, mutta eivät ole mitään verrattuna kameroihin, jotka ovat tarkoitettu juuri elokuvallisen lopputuloksen luomiseen. Tällaiset video-ja elokuvakamerat kuten Sony FX6 ja Blackmagic Pocket Cinema Camera 6K tarjoavat enemmän ja paremmin vaihtoehtoja asetuksista puhuttaessa.

Nykypäivänä on olemassa paljon erilaisia teknisiä keinoja cinemaattisuuden luomiseen kameralla ja sen asetuksia hyödyntämällä. Kuitenkin elokuvallisen videon luominen vaatii myös kameran lisäksi kykyä ymmärtää ja hyödyntää erilaisia visuaalisia elementtejä (Solberg n.d). Seuraavaksi perehdyn erilaisiin kameran asetuksiin, joiden avulla kuvaaja saa videonsa näyttämään cinemaattiselta eli elokuvamaiselta. Kameran erilaisilla asetuksilla on olennainen rooli tällaista ulkoasua haettaessa, hyvinkin pienillä asetusten säädöillä on suuri merkitys lopputulokseen.

3.1.1 Frame rate

Ammattikentällä kuulee enemmän puhuttavan ja käytettävän englanninkielistä sanaa frame rate kuin sen suomenkielistä käännöstä kuvataajuus. Frame rate eli kuvataajuus tarkoittaa sekunnissa ruudulle piirrettyjen kuvien määrää ja siitä käytetään lyhennettä FPS eli frames per second (Adobe.com n.d). Kuvissa liike näyttää sitä tasaisemmalta ja sujuvammalta, mitä korkeampi kuvataajuus eli frame rate on käytössä (Wikipedia 2023). Sitä, minkä frame raten omalle videolleen valitsee kannattaakin miettiä tarkkaan, kun haluaa videonsa näyttävän cinemaattiselta. Sebastian Solberg (n.d) kertoo Documentary Film Academyn nettisivuilla kirjoittamassaan tekstissä *How to Shoot a Cinematic Video: Camera Settings Checklist*, että valittu frame rate vaikuttaa suuresti siihen, millainen

videon lopullinen ulkonäkö on. Käytettäessä frame ratea 24 tai 25 saadaan kuvaan aikaiseksi liike-epäterävyyttä, joka on visuaalisesti miellyttävän näköinen (Solberg n.d.). Filmikuvauksessa vakiintunut 24 kuvaa sekunnissa onkin yleisesti käytetty kuvataajuus, kun halutaan luoda videosta elokuvallisen näköinen. Olen sen myös itse huomannut kuvatessani ja testatessani erilaisia kuvataajuuksia. Sanotaan myös, että frame rate 24 eli (24fps) näyttää neutraalilta ihmissilmälle eikä tuo katsojalle ylirealistista fiilistä, mitä puolestaan korkeammat frame ratet luovat (Wistia.com 2023). Esimerkiksi 50 kuvaa sekunnissa liikkuva video voi näyttää väärällä tavalla kotivideomaiselta ja perinteistä elokuvallista tyyliä ei saavuteta.

YouTubesta löytyvällä Videomakerin (2023) julkaisemalla videolla *Which frame rate is best for you? Smooth vs. Cinematic* kuvaaja Chris Monlux kertoo, että kun valitaan kamerasta käyttöön frame rate 24, videosta saadaan elokuvallisen näköinen, korkealaatuinen ja taiteellinen. Cinemaattisuudellaan ja liike-epäterävyydellään frame rate 24 lisää ja tuo esille myös kohtauksen realismia ja dramatiikkaa (Monlux 2023).

Kuvaaja Jacques Crafford kertoo YouTubessa (2022) julkaisemallaan videolla *Ultimate Guide to frame rates for cinematic video*, että tärkeää on miettiä videonsa ja siinä olevien kuvien sisältöä, sillä useampikin frame rate voi olla elokuvallisen näköinen frame rate 24:n lisäksi. Esimerkiksi korkeammalla frame ratella kuten 60fps tai 120fps kuvatessa, videota pystyy hidastamaan jälkikäteen ja näin luomaan slow motion -efektin. Slow motion -efektillä tarkoitetaan, että videosta jokin kohta on hidastettu videon muuhun normaaliin nopeuteen nähden. Slow motion -efektin avulla pystytään videossa korostamaan jonkin tietyn hetken tunnelmaa tai toimintaa. On syytä kuitenkin miettiä tarkkaan, milloin ja missä kohtaa hidastusta halutaan käyttää, sillä liikaa käytettynä se menettää helposti merkityksensä elokuvallisen kuvakerronnan tehokeinona.

Pääsääntöisesti frame rate 24 on kaikkein toimivin, kun halutaan cinemaattista lopputulosta. Saturation.io nettisivulla (2022) julkaistussa artikkelissa *Why are movies 24 Frames Per Second* kerrotaan, että tämä elokuvallinen frame rate auttaa ylläpitämään elokuvan tarinan visuaalista johdonmukaisuutta ja myös tukee katsojalle syntyvää liikkeen illuusiota. 24fps luokin omanlaistaan neutraalia

rytmiä kuvan liikkeeseen ja näin vaikuttaa katsojan kokemukseen. Katsojalle tulee ihan eri fiilis riippuen siitä katsooko hän esimerkiksi 24fps, 30fps vai 60fps kuvattua videota. 24fps tarjoaa sujuvaa ja luonnollista liikettä kuvaan ja näin juurruttaa katsojan elokuvan tarinaan (Saturation.io 2022). Ja koska lähes sadan vuoden ajan filmille kuvatut elokuvat ovat juurruttaneet juuri tämän frame raten ihmisten mieliin, se koetaan cinemaattiseksi perinteisen näköiseksi elokuvalliseksi ilmaisukeinoksi.

3.1.2 Shutter speed

Shutter speed suomeksi käännettynä tarkoittaa valotusaikaa tai suljinnopeutta ja sillä ilmaistaan, kuinka kauan kameran kennolle päästetään valoa (Kamerakoulu.fi n.d). Valotusaika tai suljinnopeus ilmaistaan sekunneissa ja se merkitään esimerkiksi 1/500, 1/60 tai 1/15 (Scandinavianphoto.fi 2023). Käytännössä siis, mitä pidempään kuvaaja pitää suljinta auki, sitä enemmän valoa kuva saa. Kun halutaan cinemaattista ilmettä videoon, kannattaakin miettiä käyttääkö pitkää vai lyhyttä valotusaikaa. Molemmissa on nimittäin eroja, jotka vaikuttavat kuvan lopputulokseen. Lyhyt valotusaika sopii parhaiten, kun halutaan kuvata jotakin nopeaa liikettä ja myös pysäyttää se kuvassa sekä saada aikaan terävä kuva. Pitkä valotusaika puolestaan toimii erinomaisesti silloin, kun halutaan lopputuloksen näyttävän epäselvältä ja epäterävältä sekä jokseenkin sulavalta ja tasaiselta. (Scandinavianphoto.fi 2023.) Koenkin, että pitkällä valotusajalla saadaan aikaan elokuvallisemmän näköistä jälkeä kuin lyhyellä valotusajalla. Kuitenkin on ensin taas hyvä miettiä, mikä on videonsa tunnelma sekä ulkoasu ja ilme, jota haluaa katsojalleen välittää. Erittäin pitkä valotusaika luo videoon ”pysähtyneisyyden” ilmapiiriä ja jopa jotain epänormaalia ja näin tällainen kuva voi olla erittäin kaunis ja cinemaattinen. Esimerkiksi Gladiator - elokuvan alkukohtauksessa liike on ylikorostettua dramaattisuuden lisäämiseksi.

Polarpro.comin nettisivuilla (2024) julkaistussa artikkelissa puhutaan elokuva-alalla vallitsevasta 180 asteen ”säännöstä”, jolla tarkoitetaan sitä, että valotusajan tulisi olla tuplattuna frame rateen nähden. Myös Sebastian Solbergin (n.d) Documentary Film Academyn sivuilla kirjoittamassa tekstissä *How to Shoot a Cinematic Video: Camera Settings Checklist* painotetaan, että halutessaan

elokuvallista ulkoasua videolleen, täytyy valotusajan olla tuplattu frame rateen nähden. Esimerkiksi siis kuvatessa cinemaattisella frame ratella 24, valotusajan järjestelmäkameroissa tulisi olla 1/50. Tämän 180 asteen säännön perusteena on se, että se jäljittelee asioita siten, miten me ihmiset näemme asiat aidosti, neutraalisti ja luonnollisesti (Polarpro.com 2024). Niin kuin aiemmin mainitsin, elokuvamaiselle kuvalle onkin tyypillistä juuri omanlaisensa neutraalius, jolloin kuva ei hypi silmille ja johon katsojan helppo päästä kiinni. Valokuvajärjestelmäkameroissa ja semiprokameroissa videota kuvatessa suljin aika on 1/50, elokuvakameroissa käytetään suljinastetta 180.

3.1.3 ISO-arvo

ISO-arvo on myös yksi kameran asetuksista, jonka avulla voidaan luoda kuvasta cinemaattisen näköinen. ISO-arvo käsitteenä tarkoittaa sitä, kuinka herkkä kameran kenno on valolle eli puhutaan valoherkkyydestä. Mitä suurempaa ISO-arvoa kuvaaja käyttää, sitä enemmän kuvaan saadaan valoa, mutta yleensä korkean ISO-arvon myötä kuvaan muodostuu myös helposti kohinaa. (Scandinavianphoto.fi 2021.) Erilaisia ISO-arvoja ovat esimerkiksi 100, 200 ja 800, jotka perustuvat perinteisen filmimateriaalin vastaaviin herkkyysarvoihin.

Myös ISO-arvon valintaan liittyy tuttuja ja samoja kysymyksiä kuin frame raten ja shutter speedin valintaan elokuvallista tyyliä haettaessa. Kuvaajan tulee valita sopiva ISO-arvo valaistus tilanteen ja tavoiteltavan ulkoasun sekä fiiliksen mukaan. Kun halutaan cinemaattisen näköinen lopputulos, valitaan matalampi ISO-arvo ja näin vältetään liiallinen kohina kuvassa (Krainock 2022). On kuitenkin pohdittava onko kuvauslokaatiossa paljon vai vähän valoa, sillä jos kuvataan esimerkiksi pimeässä ISO-arvoa on pakko nostaa korkeammaksi, jotta materiaalista ei tule liian tummaa. Korkeampi ISO-arvo tuo kuvaan myös rakeisuutta, sitä voidaan pitää elokuvallisena elementtinä, koska perinteisesti filmimateriaali on käyttäytynyt tällä tavoin. Kuvatessa filmille hämärissä olosuhteissa on jouduttu valitsemaan valoherkempi filmimateriaali, joka tuottaa luontaisesti rakeisemman lopputuloksen. Harkittu ja tasapainossa oleva ISO-arvo onkin yhtä tärkeä kuin frame rate ja shutter speed, jotta saavutetaan haluttu lopputulos. ISO-arvoon kannattaa kuitenkin koskea varoen. Kannattaa säätää

ISO-arvoa sen mukaan, kuinka cinemaattisesti pimeään tai valoisan haluaa videosta tehdä. Ei kuitenkaan kannata unohtaa, että myös pimeässä tai hämärämmässä kuvatut videot voivat juuri olla elokuvallisia tunnelmaltaan, kun muut elementit ympärillä tukevat ja ovat kohdillaan.

3.1.4 Aukko

ISO-arvo ja kameran aukko ovat erittäin läheisessä suhteessa toistensa kanssa, kun puhutaan kuvan valotuksesta. Kun kuvaaja osaa käyttää kameran aukkoa oikeaoppisesti, hän pystyy toteuttamaan monia luovia keinoja, joiden avulla kuvata videonsa (Kamerakoulu.fi n.d.). Kameran aukon avulla säädetään se, kuinka paljon valoa kameraan halutaan päästää. Jos valitaan iso aukko, kameraan pääsee enemmän valoa, jos taas valittuna on pieni aukko, kameraan pääsee vähän valoa. Aukko ilmaistaan F-lukuna, esimerkiksi f/8 tai f/1.2. Mitä suurempi luku, sitä pienempi aukko ja mitä pienempi luku, sitä suurempi aukko.

Mikä sitten on parhain kameran aukko valinta, kun halutaan videosta elokuvallisen näköinen? Kuvaaja Mike Dewey kertoo artikkelissaan (2024) *Filmmaking Basics 101: Iso, Aperture, Shutter speed explained*, että kameran aukon kannattaa olla mahdollisimman iso eli f/2.8, jolloin saadaan aikaiseksi cinemaattiselle kuvalle tyypillinen kapea syväterävyys ja tällöin myös tausta on sumea. Kameran aukkoa valittaessa kannattaa jälleen kerran ensin miettiä, mitä on kuvaamassa. Esimerkiksi haastatteluissa katsojaa voi häiritä, jos koko haastateltavan takana oleva tausta on tarkka. Silloin huomio haastateltavasta voi kadota johonkin, mitä kuvan taustalla näkyy. Haastattelukuviin sopii siis hyvin suuri aukko esim. f/2.8, jolloin tausta on sumea ja täysi keskittyminen kohdistuu haastateltavaan. Näin saadaan myös haastattelutilanteesta helposti cinemaattisen näköinen.

3.1.5 Kuvasuhde

Kuvasuhteen valitseminen videoonsa on myös yksi tärkeistä tekijöistä cinemaattista videota luodessa. Vaikka kuvasuhdetta pystyykin korjailla

jälkikäteen edit-huoneessa, kuvaajan on tärkeää päättää se etukäteen. Kuvasuhteen valinnan jälkeen kuvaaja tulee rajaamaan ja määrittelemään kuvien komposition kuvasuhteensa perusteella. Kuvasuhde on englanniksi käännettynä aspect ratio ja se muodostuu kuvan leveyden ja korkeuden mukaan (Aaltoyliopisto.fi 2019). Yleisiä videoissa ja elokuvissa käytettäviä kuvasuhteita ovat esim. 4:3, 16:9, 1.85:1 sekä nykyään suositut 2.35:1 ja 2.39:1. Kuvasuhdetta 2.39:1 kutsutaan myös nimellä cinemascop. Cinemaattisimmaksi kuvasuhteiksi näistä usein mielletäänkin 2.35:1 ja 2.39:1, koska niiden käyttö luo kuvaan syvyyttä. Syvyys aiemmin mainiten on siis tyypillinen piirre elokuvalliselle kuvalle. Kuvasuhteet 2.35:1 ja 2.39:1 ovat myös näyttävän näköisiä ja luovat visuaalista ilmettä videoon ja myös avaavat enemmän kuvan ympäristöä katsojalle kuvan ollessa leveä. Tällöin katsojalle myös syntyykin vapaampi tunne katsoa kuvaa, kun se ei ole niin kapea.

Ohjaaja ja kirjoittaja Arnon Shorr (2018) kertoo YouTubessa StudioBlinderin julkaisemalla videolla *Aspect Ratios in Film: How to Choose The Most Cinematic Aspect Ratio*, että kuvasuhteet 2.35:1 ja 2.39:1 ovat cinemaattisia eli elokuvallisia, koska ne luovat kuvasta erilaisen näköisen kuin esim. kuvasuhde 1.85:1, joka mukailee paljolti mitä ihminen on normaalisti tottunut ympärillään näkemään. Kuvasuhteet 2.35:1 ja 2.39:1 vievät siis katsojan elokuvalliseen maailmaan. Kuvaaja Sean Bobbitt (2021) kertoo YouTubessa Go Creative Show:n julkaisemalla videolla *Cinematic 2.39:1 Aspect Ratio Benefits*, että kuvasuhde 2.39:1 toimii cinemaattisena, sillä kuvaaja pystyy tämän kuvasuhteen avulla leikittelemään paljon kompositiolla sekä tarjoamaan näin katsojalle mielenkiintoisen kuvan.

Kuvasuhde 1.85:1 on hyvin yleinen ruuduilla ja elokuvateatterin kankailla nähtävä kuvasuhde. Mutta onko se kuitenkin liian ”tavallisen” tai ”tylsän” näköinen elokuvallista ulkoasua haettaessa? Tämä kuvasuhde on mielestäni vielä melko elokuvallisen näköinen, mutta cinemaattista videota tehdessä valitsisin kuitenkin joko 2.35:1 tai 2.39:1 kuvasuhteen. Ero 2.35:1 ja 2.39:1 sekä 1.85:1 välillä on sen verran iso jo, että 2.35:1 ja 2.39:1 kuvasuhteiden käyttö tuovat visuaalisesti merkittävän muutoksen kuvaan. Mainittakoon kuitenkin, että aina ei kannata myöskään mennä yleisen käytännön tai tottumuksen mukaan tavoitellessaan elokuvallista ulkoasua videolleen. Kuvasuhteen kanssa kannattaa olla myös

välillä kokeilullinen, jos haluaa videolleen erityistä tyyliä (Marks 2019). Joskus jokin aivan muu kuin mitä on alun perin suunnitellut voi osoittautua visuaalisesti toimivammaksi vaihtoehdoksi.

Elokuvan alkuaikoina ennen television vallankumousta käytössä oli usein kuvasuhde 4:3. Television saapuessa koteihin elokuvatuotantoyhtiöt halusivat elokuviansa erottuvan ja tarjoavan jotain erilaista ja siksi alettiin käyttämään sekä kehittämään leveämpiä kuvasuhteita, jotta katsojat saatiin elokuvateattereihin. Nykyään tätä kuvasuhdetta harvemmin enää käytetään, kun tavoitellaan cinemaattista lopputulosta videoon. Poikkeuksia joskus toki kuitenkin vielä esiintyy, jos kuvaaja haluaa tavoitella esimerkiksi vanhojen mykkäelokuvien tyyliä videolleen. Kuitenkin 4:3 on melko kapea kuvasuhde, jolloin katsoja ei näe paljoa enempää kuin kuvan keskellä olevan ja tapahtuvan, joten leveämpi kuvasuhde 2.35:1 tai 2.39:1 avartaa katsojalle kuvan maailmaa, näkymiä ja tapahtumia, jolloin kuvasta tulee elokuvallisempi. Myös aikoinaan ennen kuin kuvasuhteista 2.35:1 ja 2.39:1 tuli suosittuja cinemaattisia kuvasuhteita, elokuvallisia kokemuksia antoivat myös esimerkiksi VistaVision sekä Cinerama-nimellä kulkeneet kuvasuhteet.

Myös kuvasuhteen vaihto kesken videon voi myös toimia elokuvallisen näköisenä. Tämä tekniikka kuitenkin on ehkä yleisempi elokuvissa kuin videoissa. Kuvasuhteen vaihto kesken kaiken on tehokas kuvakerronnan keino, joten sitä kannattaa käyttää tarkoituksenmukaisesti, sillä se viestii jotakin katsojalle.

3.1.6 Resoluutio

Resoluutiolla on merkittävä vaikutus, jotta kuvaajan teoksesta tulee laadukkaan ja selkeän näköinen tuotos katsojalle. Resoluutiolla tarkemmin selitettynä tarkoitetaan sitä, minkä kuvatarkkuuden kuvaaja kamerastaan valikoi videon kuvaamiseen. Videon resoluutio ilmaistaan seuraavilla tavoilla: SD, HD, Full HD, 2K, 4K, 6K tai 8K. Tärkeää kuvaajan on myös pitää mielessään resoluution suhteen se, minne video päättyy julkaistavaksi aikanaan. Resoluutio muodostuu digitaalisessa kuvassa olevista pisteistä, esimerkiksi Full HD-resoluutiossa on 1920 pistettä leveysuunnassa x 1080 pystysuunnassa.

Kuinka sitten resoluutio vaikuttaa videon cinemaattiseen ulkoasuun? Mitä tarkempi ja selkeämpi videon kuva on, sitä paremmin näkyvät videon visuaaliset elementit, joista elokuvallinen ilme ja tunnelma muodostuu. Voidaan siis sanoa, että 4K:lla kuvatussa videossa visuaalinen tarinankerronta pääsee oikeuksiinsa. Video, jossa resoluutio on 4K mahdollistaa katsojalleen elokuvallisen ja mukaansatempaavan elämyksen (synthesia.io 2024). Sanomattakin on selvää, että kun kuva on miellyttävän näköinen ja tarkka yksityiskohtineen, se vetää katsojan videon maailmaan. Myös 4K resoluutio vahvistaa kuvan syvyyden vaikutelmaa ja syvyys kuvassa luo siitä cinemaattisen. 4K resoluutiolla kuvattu video myös antaa vapaammat kädet jälkitöihin. Esimerkiksi elokuvallista videota kuvattaessa komposition suunnittelu on avainasemassa ja 4K resoluutiolla kuvaaminen mahdollistaakin tarvittaessa komposition korjailun editointivaiheessa. Myös jälkikäteen lisätyt visuaalisesti näyttävät erikoistehosteet vahvistavat videon elokuvallista fiilistä ja jos näitä tehosteita haluaa, on tärkeää kuvata materiaali 4K resoluutiolla.

Cinemaattiselle kuvalle on tyypillistä siinä näkyvät kontrastierot ja myös vaikuttava värimääritys. Arushi Gupta (2024) painottaakin Api.comin sivuilla julkaistussa blogitekstissään *What is the 4K resolution and how is different from HD?* että videon värimaailman ja kontrastien luomista helpottaa ehdottomasti 4K resoluutiolla kuvaaminen.

4 TAITEELLISET KEINOT CINEMAATTISUUDEN LUOMISEEN KAMERALLA

Teknisten keinojen lisäksi videoihin luodaan cinemaattisuutta myös erilaisilla taiteellisilla keinolla. Näitä ovat esimerkiksi kuvakulmat, kameranliikkeet ja kompositiot. Myös kameran linssin valinnalla sekä polttovälillä on vaikutuksia elokuvallisen kuvan aikaansaamiseksi. Nostan myös tarkasteluun, miten subjektiivinen ja objektiivinen kameran läsnäolo vaikuttavat elokuvallisen ilmeen ja kokemuksen luomiseen.

4.1 Kuvakulmat

Kuvakulmilla on paljon vaikutusta siihen näyttääkö kuvattu lopputulos elokuvalliselta vai ei. Jokaisella kuvakulmalla on myös uniikki tarkoitus tarinankerronnan kannalta, sillä jokainen kuvakulma kertoo oman tarinansa ja antaa myös katsojalle erilaisen kokemuksen. Kuvaajan kannattaakin miettiä tarkasti, mistä kuvakulmista kuvaa, sillä juuri oikeanlainen kuvakulma vahvistaa myös kuvakerrontaa. YouTubessa julkaistulla videolla *Cinematic Camera Angles Explained, Cinematography and Filmmaking part 2* (2021) Shawn Dolinski kertoo, että kun valitsee tarkkaan sopivat kuvakoot ja sen lisäksi voimakkaat kuvakulmat, cinemaattiset mahdollisuudet avautuvat.

Nostan seuraavaksi esiin muutamia erilaisia elokuvallisiksi koettuja kuvakulmia, joista ensimmäinen on kuvakulma nimeltä pitch angle (kuva 5). Tässä kamera on tilitattu osoittamaan ylös-tai alaspäin sen mukaan, kuinka katsojan halutaan ymmärtävän kuva tai mikä on videon hahmon näkökulma johonkin kohteeseen (Dolinski 2021). Pitch angle kuvakulma on normaalista poikkeavan näköinen ja antaa mielestäni cinemaattista lisäystä, dramaattisuutta ja iskuja kuvaan.

KUVA 5. Pitch Angle (Kuva: Shawn Dolinski)

Yläkuvakulmassa (kuva 6) kamera on tiltattu alaspäin alhaalla olevaa kohdetta kohti (Dolinski 2021). Koen tämän kuvakulman erityisen cinemaattiseksi, koska sillä voidaan näyttää alhaalla olevia maisemia tai tapahtumia. Se tuo erilaisuutta normaaliin maan tasolta kuvattuun materiaaliin. Katsoja näkee kuvassa paljon pieniä yksityiskohtia. Erittäin äärimmäisyyksiin menevää kuvakulmaa kutsutaan lintuperspektiiviksi ja siinä kamera on tiltattu suoraan jyrkästi alaspäin (Dolinski 2021). Tämä kuvakulma tuokin jo erittäin dramaattista efektiä katsojalle, mutta myös tämän kuvakulman voi kokea cinemaattiseksi etenkin, jos siihen lisää slow motion -efektin.

KUVA 6. Yläkuvakulma (Kuva: Matteo Martignago)

Alakuvakulmassa (kuva 7) puolestaan kamera on tiltattu osoittamaan ylöspäin jotakin kohdetta kohti (Dolinski 2021). Tähänkin kuvakulmaan mielestäni cinemaattisuuutta luo se, että tämä normaalista poikkeava kuvakulma korostaa jotakin asiaa tai henkilöä kuvassa erityisellä tavalla. On myös olemassa sammakkoperspektiivi -kuvakulma, jossa kamera osoittaa jälleen ylöspäin, mutta erittäin rajusti ja voi herättää katsojassa esimerkiksi kunnioituksen fiiliksiä (Dolinski 2021).

KUVA 7. Alakuvakulma (Kuva: Lawrence Sher)

Myös se, miltä korkeudelta kamera kuvaa kohdetta, vaikuttaa cinemaattisen lopputuloksen saavuttamiseen. Esimerkiksi kuvaako kamera jalkojen tasolta, silmien tasolta, olkapään tasolta, vyötärön tasolta, polven vai maan tasolta. Kameran korkeustasolla onkin myös kerronallinen tarkoitus (Dolinski 2021). Polven tai maan tasolta kuvattu materiaali näyttää cinemaattisimman näköiseltä. Silloin kuvassa avartuu yleensä taustalla näkymään kohteita, toki riippuen kuinka kuva on rajattu tai mitä polttoväliä käytetään. Polven tai maan tasolta kuvattu kuva on kuitenkin mielenkiintoisemman näköinen verrattuna esimerkiksi olkapään tasolta kuvattuun.

Cinemaattisiin kuvakulmiin liittyy myös käsite kameran suunta. Tarkemmin selitettynä, onko kamera esimerkiksi vinossa kuvatessaan kohdetta. Usein videoissa ja elokuvissa kuvataan kamera suorassa, jolloin kuva voi näyttää

cinemaattiselta, jos esimerkiksi siinä on kapea syväterävyys ja käytetään teleobjektiiivia tai jotkin muut elementit tekevät siitä elokuvallisen. Jos mitään näitä elementtejä ei löydy, suorassa kuvattu kuva on yleensä melko tavallinen. Kun kamera kuvaa vinossa, puhutaan dutch angle (kuva 8) kuvakulmasta (Dolinski 2021). Tämä kuvakulma tuo kuvaan omanlaistaan jännitettä ja fiilistä. Etenkin, jos kuvassa on vielä samaan aikaan liikettä se näyttää cinemaattisemmalta.

KUVA 8. Dutch Angle (Kuva: Ethan Anderton)

4.2 Kameran liikkeet

YouTubessa julkaisemallaan videolla *Cinematic Camera Movements Explained, Cinematography and Filmmaking part 4* (2021) Shawn Dolinski selittää, kuinka kuvaaja pystyy helposti kameran liikkeillä vaikuttamaan siihen, mitä katsoja kokee katsellessaan videota. Kun kameran liikkeet ovat motivoituneet ja tarkoitukselliset, ne vaikuttavat katsojaan tehokkaasti (Dolinski 2021). Kameranliikkeet tuovatkin kuvaan eloa, edes pieni liike kamerassa antaa kuvaan lisää elokuvallista fiilistä. Esimerkiksi kuva, jossa kamera liikkuu ja seuraa henkilöä tavallaan vie katsojan henkilön mukana kohtaukseen sisään ja kohtauksen maailmaan.

Staattinen eli paikallaan pysyvä kuva, jossa kamera ei liiku mielestäni vaatii lisää jotain elementtejä, jotta kuva näyttäisi cinemaattiselta. Esimerkiksi näyttävästi toteutettu värimaailma tai valaistus.

Hyvin yksinkertaisetkin kameranliikkeet luovat kuvasta elokuvamaisen oloisen, esim. panorointi ja tiltaus. Kun kameralla panoroidaan, se on paikallaan ja sitä käännetään toiselta puolelta toiselle, vasemmalta oikealle tai toisinpäin (Dolinski 2021). Panorointi on hyvin tehokas kameranliike ja se antaa energiaa kuvalle. Elokuvallista piirrettä panorointi luokin kuvaan etenkin hiljalleen paljastaessaan taustalle avautuvaa laajaa maisemaa. Panorointi on miellyttävä tapa esitellä ympäristöä. Kameralla tilitessa on puolestaan kysymys siitä, kun kameraa käännetään ylös- tai alaspäin (Dolinski 2021). Tämäkin kameranliike tuo videoon cinemaattisuutta paljastaessaan katsojalle uusia asioita. Vielä panorointia ja tiltaustakin cinemaattisemmaksi sanoisin Roll Shot nimistä kameran liikettä, jossa kameraa pyöritetään esimerkiksi gimbaalin avulla. Etenkin, kun kamera pyörii hitaasti, se luo cinemaattista fiilistä ja ikään kuin lukitsee katsojan huomion.

Erilaiset dolly-ajot lukeutuvat myös cinemaattisiin kameran liikkeisiin. Dolly ajoja on erilaisia, joko kamera liikkuu kohti kohdetta, siitä pois päin tai sivuttain (Dolinski 2021). Dolly-ajot luovat elokuvallista ilmettä videoon, sillä ne luovat kuvaan syvyyttä, joka on tyypillinen cinemaattinen piirre. Dolly-ajo, jossa kamera liikkuu hitaasti kohti kohdetta on tehokas, sillä se nappaa katsojan huomion ja vie hänet jonkin asian tai henkilön luo. Se on cinemaattisesti kauniin näköinen etenkin, jos vielä kuvan kokokin muuttuu ajon aikana. Tällaisella dolly-ajolla on myös helppo korostaa haluttua tunnetta (Dolinski 2021). Dolly-ajossa, jossa kamera liikkuu puolestaan kohteesta pois päin, on myös erityinen tunnelma. Tässä vaihtoehdossa katsoja etäännytetään videon henkilöstä tai tapahtumapaikasta (Dolinski 2021). Elokuvallisuutta dolly-ajot korostavat tasaisuudellaan, kamera ikään kuin leijuu pois kohteesta tai sitä kohti.

Push Through -tekniikka on cinemaattisesti näyttävän näköinen dolly-ajo, jossa kamera kulkee esimerkiksi jonkin tilan läpi ja vie katsojan mukanaan uuteen tilaan (Dolinski 2021). Katsoja saa mukavasti tilan tuntua videon maailmasta tai tapahtumapaikasta Push Through -tekniikalla. Kamera tavallaan tutkii ympäristöään. Toinen elokuvamaisuutta videoon luova tekniikka on Push Past

dolly ajo, jossa kamera kulkee videossa olevien henkilöiden takaa ja menee heidän ohitseensa (Dolinski 2021). Entistä elokuvallisemman tästäkin ajosta tekee se, että ajo on hidas. Silloin katsoja pysyy fiiliksessä kiinni. Esimerkiksi, jos henkilö on kuollut ja kamera lähtee hiljalleen etäännyttämään hänestä pois, se herättää katsojassa tunteita. Cinemaattinen video parhaimmillaan luokin ja herättää katsojassa tunne-elämyksen ja pitää katsojan kiinni siinä.

Elokuvallisuutta saadaan videoon myös käyttämällä kraanaa ja jibiä. Nämä molemmat ovat painavia välineitä, mutta hyvin tehokkaita liikuttelemaan kameraa ilmassa eri suuntiin. Kraanaa voidaan käyttää esimerkiksi tilanteissa, joissa halutaan kuvata isoja ihmisjoukkoja tai tapahtumapaikkoja. Kraanalla kuvatessa katsoja saa avaran ja laajan kuvan. Nofilmschool.comin nettisivuilla kirjoittamassaan artikkelissa *What is a Crane shot?* Jason Hellerman (2024) kertoo, että kraanalla kuvaaminen kasvattaa katsojan kokemaa cinemaattista fiilistä. Kraana tuo kuvaan upeaa visuaalisuutta ja näyttävyyttä, sillä katsoja näkee avartuvan tarinan maailman tai tapahtumapaikan.

Jos käytössä ei ole dollya, myös erittäin tehokas tapa luoda illuusio liikkeestä on käyttää zoomausta. Esimerkiksi 1970-luvulla elokuvissa käytettiin paljon zoomausta ja sen käyttäminen nykyään voi palauttaa katsojan ajatukset tuohon aikaan. 1980-luvulla alkanut VHS-vallankumous ja kotivideoiden zoomaukset tekivät tästä tyylistä hiukan epämuodikkaan ja sitä ei käytetty elokuvissa enää yhtä paljon. Nykyään zoomaus kuitenkin on palaamassa hiljattain uudestaan muotiin.

Kun kuvaaja käyttää zoomia, hän vaihtaa kameran linssin polttoväliä. Kuvaaja Jacques Crafford kertoo YouTubessa (2022) julkaisemassaan videossa *12 Camera movements for Cinematic Footage, Creative Shot Ideas for better B-roll*, että zoomauksella kuvaan saadaan hienovaraista liike-epäterävyyttä ja sumeutta, joka on tyypillistä cinemaattiselle kuvalle. Elokuvallista fiilistä katsojalle saadaan myös kameranliikkeellä, jossa kohdetta kuvataan alakuvakulmasta ylöspäin ja esimerkiksi ihminen kävelee kameran ohi vastakkaiseen suuntaan kuin kuvaaja (Crafford 2022). Tätä kameranliikettä kannattaakin käyttää hyvin tarkoituksenmukaisesti, koska se luo voimakkaan efektin, mutta on cinemaattisesti näyttävän näköinen. Myös toinen näyttävän näköinen sekä elokuvallista tunnelmaa videoon luova kameranliike saadaan aikaan, kun kamera

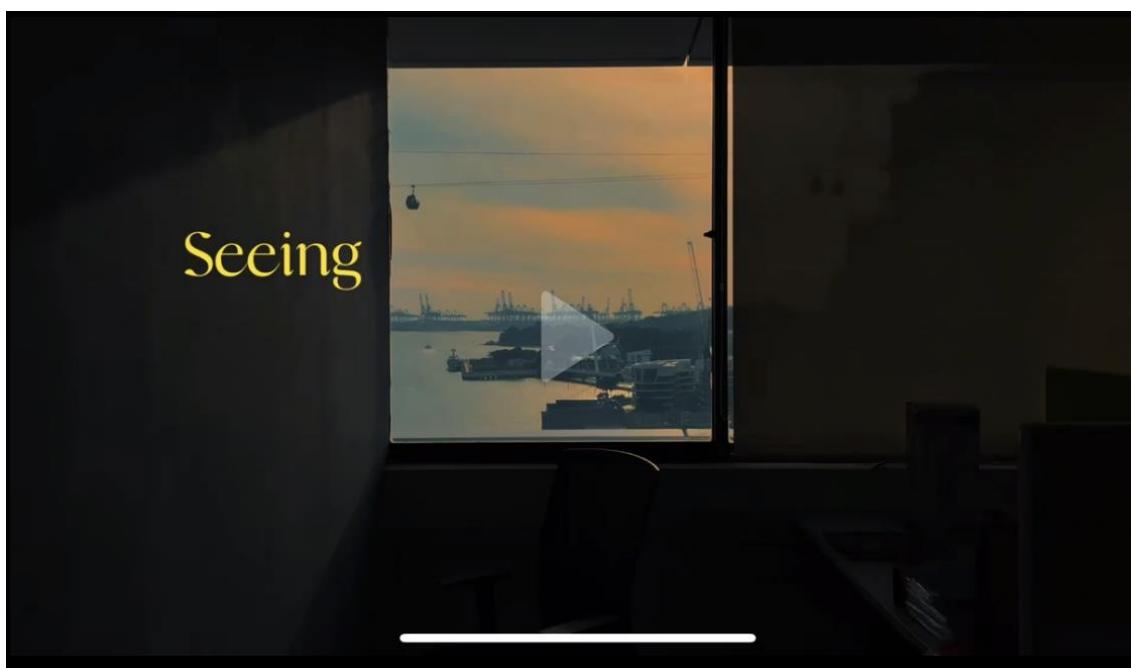
liikkuu siten, että ihmisiä paljastetaan vuorotellen toistensa takaa (Crafford 2022). Se paljastaakin katsojalle henkilöitä kiinnostavalla tavalla yksitellen eikä liikaa kerralla. Tällä kameranliikkeellä saadaan tarvittaessa luotua myös jännittävää fiilistä ja se on helppo toteuttaa.

Erittäin mielenkiintoiseksi lukeutuvassa kameralla toteutettavassa cinemaattisessa tekniikassa, kamera asetellaan tasaiselle alustalle linssi ylöspäin ja kohti linssiä pudotellaan jotakin, esimerkiksi hiekkaa. Tätä tekniikkaa käytettäessä on hyvä valita kamerasta käyttöön 70 mm - 100 mm polttoväli. Vaikka tämäkin tekniikka on hieno, ei se sovi silti todellakaan kaikenlaiseen käyttöön. Paras käyttö kohde voisi olla jopa enemmän mainokset tai vastaavanlaiset videot. Crafford esittelee YouTube - videolla myös Cross Movement -tekniikan, jolla saadaan cinemaattista fiilistä videoon. Tässä kameranliike tekniikassa kuvataan jotakin liikettä, joka menee ristiin (Crafford 2021). Craffordin videossa näytetään esimerkkinä tilanne, jossa ihmiset kävelevät vastakkain ristiin kaupungin ruuhkassa. Tuollainen tilanne kannattaa kuvata vielä esimerkiksi frame ratella 60 ja hidastaa se sitten editoidessa. Näin saa mielestäni vahvemman elokuvallisen tuntuman videoon.

Henkilökohtaisesti erittäin cinemaattiseksi koen kuvan, jossa henkilö kääntyy katsomaan taaksepäin ja videoon on lisätty slow motion-efekti. Tällainen kuva luo tunnelman, että ollaan hetkessä kiinni. Viimeisimpänä nostan vielä esiin erilaiset heijastukset, joita voidaan kuvata halutessaan luoda elokuvallisuutta videoon. Kun kuvataan mitä tahansa pientäkin heijastusta, se tuottaa kuvaan cinemaattista syvyyden fiilistä (Crafford 2022). Heijastuskuvat näyttävät kauniilta ja luovatkin jotain lisä arvoa kuvaan. Varsinkin, jos vielä valaistus on kohdillaan, valonsäteet osuvat heijastuksen kautta upeasti kameran linssiin luoden flareja eli optisia linssiheijastuksia. Kuvaajan on kuitenkin liikuttava ja löydettävä parhaat kamerakulmat heijastuksen kuvaamiseen. Pienemmällä kameran aukolla heijastuksen saa paremmin kuvattua. Tärkeää on myös pitää huolta kompositiosta saadakseen parhaan mahdollisen cinemaattisen kuvan.

4.3 Kompositio

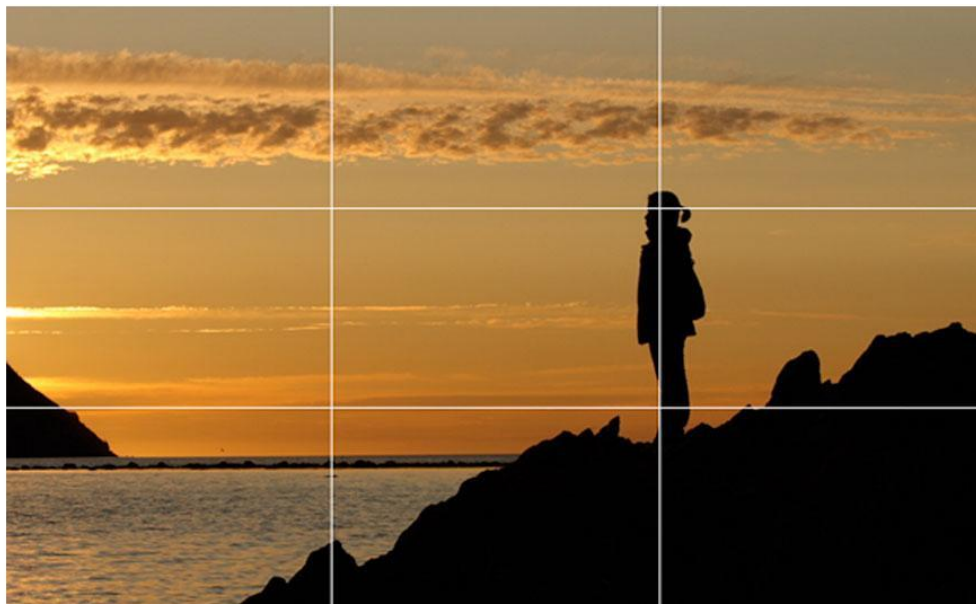
Videon kuvien kompositiolla on suuri merkitys, kun videon halutaan näyttävän elokuvamaiselta. Kun kuvien kompositio on tarkoin mietitty, jokaisesta videon kuvasta muodostuu kauniisti kehystetty kokonaisuus. Kun kuvaan on vielä sommiteltu sekä etu- että taka-alalle asioita, kuva saa syvyyttä, joka on tyypillinen cinemaattinen piirre (kuva 9).

KUVA 9. Cinematic view (Kuva: Pasqal)

Kompositiolla tarkoitetaan siis, miten kuvaaja rajaa kuvansa. Mitä asioita ja elementtejä kuvan halutaan sisältävän ja mitä rajaavan ulkopuolellensa. Tärkeää on myös miettiä, mihin katsojan halutaan kuvassa kiinnittävän huomion, esimerkiksi henkilöön kuvan sivussa vai autoon kuvan takaosassa. Cinemaattista eli elokuvallista kompositiota suunnitellessaan tärkeää on ottaa huomioon "kolmanneksen sääntö" (kuva 10). Tämän säännön mukaan kuva jakaantuu yhdeksään samankokoiseen osaan, kun kuva on jaettu pysty- ja vaakasuoriin kolmanneksiin (Photographylife.com 2024). Kamerastaan kuvaaja saa säädettyä apuruudukon, jotta pystyy toteuttamaan tätä "kolmanneksen sääntöä" kuvatessaan. Koen, että kun kuvaajalla on visuaalista silmää, tätä apuruudukkoa ei edes tarvitse. Esimerkiksi, kun kuvaajana asemoin videossa esiintyvän

henkilön kuvaan ”kolmanneksen säännön” periaatteen mukaan, se liittää henkilön kiinni tarinaan, aikaan ja ympäröivään tapahtumapaikkaan, sillä kuvan toinen laita maisemineen ja sisältöineen avautuu. Tällöin videon kuva on myös miellyttävän ja mielenkiintoisen näköinen katsojalle. ”Kolmanneksen sääntö” myös pitää kuvan myös kasassa ja koossa.

KUVA 10. Kolmanneksen sääntö (Kuva: John Harris)

Elokuvallinen ilme videossa vahvistuu, kun kompositiota suunnitellessaan pitää huolta, että kuvasta löytyy myös tietynlaiset linjat, jotka ohjaavat ja johtavat katsojan katseen kuvassa tärkeimmäksi koettuun asiaan. Erilaiset tiet ovat hyvä esimerkki tällaisista linjoista (kuva 11). Kuvaajan ollessa valpas ja tukiessaan ympäristöä näitä linjoja on yleensä helppo poimia. Näin pienelläkin asialla kuvaaja saa videolleen helposti lisää elokuvallista fiilistä, tällöin kuva ei ole tylsä ja merkityksetön. Kuvaaja Lukas Kosslow (2024) selittää Adobe.comin sivuilla julkaistussa tekstissä *How leading lines guide the eye*, kuinka kuvassa etu- ja taka-alalla olevat linjat kohdatessaan luovat kuvaan syvyyttä. Syvyys onkin yksi cinemaattiselle kuvalle tyypillinen ominaisuus. Ylipäätänsä, kun kuvassa on katsetta johdatteleva linja, katsoja pääsee paremmin kokemaan koko kuvan ja siinä tapahtuvat asiat.

YouTubessa julkaistussa videossa *Follow these 4 rules to get cinematic composition* (2021) kuvaaja Christine korostaa, kuinka kuvaan luotu symmetria

lisää videon cinemaattista ulkoasua. Todella symmetristä kuvaa onkin helppo katsoa ja seurata, siinä mikään ylimääräinen ei tavallaan häiritse katsojaa. Se luo myös tietynlaista rauhallista tunnelmaa ja yksinkertaisuutta kuvaan.

KUVA 11. Linjat (Kuva: Jay Huang)

4.4 Linssi ja polttoväli

Kuvaajan varmasti yksi tärkeimmistä työkaluista kameran lisäksi on itse kameran linssi ja niitä on olemassa monenlaisia eri kuvaustarkoituksiin. Kameran objektiivin linssi on tehty lasista ja se taittaa kameraan tulevaa valoa, joka päätyy sitten kameran kuvakennolle. Kameran objektiivin linssiin liittyy läheisesti käsite polttoväli ja kun kuvaaja puhuu millä polttovälillä hän kuvaa, tarkoittaa hän sillä sitä, kuinka kaukana linssi on kameran kennosta (Kamerakoulu.com n.d). Ammattimaailmassa kuvaaja ilmoittaa polttovälin millimetreinä esimerkiksi 16 mm, 35 mm, 85 mm tai 100 mm. Polttovälillä on voimakas vaikutus siihen, näyttääkö videon kuva cinemaattiselta. Tavoitellessani elokuvallista ulkoasua videolleni, valitsisin zoom-objektiivin käyttöön, sillä siinä voin vaihdella linssin polttoväliä helposti esim. 35–70 mm välillä. Kiinteäpolttovälisen objektiivin linssissä on puolestaan vain yksi polttoväli esim. 35 mm ja näin se rajoittaa kuvauksmahdollisuuksia, kun sitä ei pysty vaihtelevaan edestakaisin.

Kuvaaja Andrei Beresnev korostaakin YouTubessa (2023) julkaisemallaan videolla *How a zoom lens can enhance your cinematography*, että zoom-linssin käyttö säästää kuvaajan aikaa, kun linssiä ei tarvitse jatkuvasti ottaa irti ja vaihdella toisen polttovälin linssiin, vaan kuvaaja pystyy täysin keskittymään kuvaushetkeen ja elokuvamaisen videon taltiointiin. Zoom-linssin käyttö myös mahdollista zoomauksen sisään tai ulos kesken kuvan ja voi näin vahvistaa elokuvallista tunnelmaa. Toki puolestaan kiinteäpolttovälisissä linseissä on laajemmat aukkomahdollisuudet ja myös usein parempi optinen laatu, joiden avulla kapean syväterävyyden saavuttaminen helpottuu ja elokuvallinen fiilis kuvassa vahvistuu.

Cinemaattista videota tavoitellessani valitsisin zoom-objektiivista ainakin osaksi aikaa joitakin kuvia varten mieluiten esim. 70–85 mm polttovälin, sillä tällöin kuva on mielenkiintoisemman näköinen ja kuvassa on elokuvallinen tunnelma läsnä. Tällöin myös kuvan taustasta tulee sumean oloinen ”blurrinen”. Taustalle kuvaan mahdollisesti sijoitetut valot myös muodostavat tällaista linssiä käytettäessä kauniita bokeh -efektejä, jotka myös lisäävät elokuvallista ulkoasua. Bokeh -efektillä tarkoitan sitä, että kuvassa kaikki ne asiat ja kohteet, jotka jäävät syväterävyyden ulkopuolelle ovat epätarkkoja. En kuitenkaan kuvaisi koko videota 70–85 mm linssillä ellei se ole taiteellinen ratkaisu. Käyttäisin myös esim. 24–35 mm polttoväliä, se tarjoaa katsojalleen paljon leveämpää, laajempaa ja avartavampaa kuvaa, joka myös toimii cinemaattisen näköisenä esim. maisemia tai kaupunki näkymiä esiteltäessä.

Ulkonäöltään elokuvallista videota tehdessä kameraan kannattaa valita juuri elokuvaukseen suunniteltu ja tarkoitettu cine-objektiivi, englanniksi cine lens (kuva 12). Tässä objektiivissa on erityinen linssilasi sekä se sisältää laadukkaat tarkennus- ja valo-ominaisuudet, jotka edesauttavat parhaan mahdollisen elokuvallisen videon kuvaamisessa (tutti.space 2022). Mitä nämä erityiset ominaisuudet ja erityinen linssilasi sitten ovat ja miten ne kuvaajaa auttavat? Laadukkailla linssin tarkennusominaisuuksilla tarkoitetaan sitä, että näissä cine-objektiiveissa on erityinen pyörítettävä tarkennusrenkas, joka sisältää täsmälliset tarkennuspisteet.

KUVA 12. Cine-objektiivi (Kuva: Kofi Yeboah)

Cine-objektiivien laadukkaista valo-ominaisuuksista puhuttaessa huomio keskittyy linssin ympärillä olevaan renkaaseen, jonka avulla kuvaaja pystyy säätämään kameran aukkoa näppärästi. Cine-objektiivien erityinen lasi puolestaan takaa tarkan kuvan, vähentää vinjetointia sekä erilaisia kuvavääristymiä (tutti.space 2022).

Mainittakoon myös, että anamorfisia objektiiveja kannattaa hyödyntää cinemaattista videota tavoitellessaan. Miten anamorfinen linssi sitten eroaa muista linssistä? Anamorfisessa linssissä iiris, jonka avulla voidaan säätää kameraan tulevaa valoa on joissakin linssissä erilainen, osassa se on soikea eikä pyöreä. Oma henkilökohtainen suosikki piirre anamorfisessa linssissä on sen muodostamat flare-efektit eli kun kameran linssiin osuu valoa jostakin lähteestä, se muodostaa visuaalisesti kauniin näköiset vaakasuorat viivat tai viivan kuvaan (kuva 13). Nämä flaret tekevät videon kuvasta elokuvallisen näköisen. Anamorfisen linssin käyttö lisää myös videon kuvaan dramaattisuutta ja linssi luo lopullisesta kuvasta laajan sekä leveän, tällöin cinemaattinen ulkoasu videossa vahvistuu (mpb.com 2024).

KUVA 13. Anamorfinen linssiheijastus eli flare (Kuva: Wally Pfister)

Anamorfiset objektiivit ovat yleensä hankintahinnaltaan kalliita. Jos ei ole varaa anamorfiseen linssiin, kuvaaja voi hankkia kameran linssin eteen sijoitettavan adapterin, jonka antaa kuvalle samanlaisen ilmeen kuin itse anamorfinen objektiivi. Haastatteleman kuvaaja Sari Aaltonen kuitenkin mainitsee, että aina anamorfiset linssit eivät saman tien tarkoita cinemaattista luomusta.

Myös filttareiden käyttöä kameran linssin edessä kannattaa hyödyntää elokuvallista videota tavoitellessaan. Esimerkiksi polarisoivat filtrit parantavat videokuvan värikylläisyyttä sekä luovat selkeämpiä kontrasteja kuvaan.

4.5 Subjektiivinen ja objektiivinen kameran läsnäolo

Subjektiivisella ja objektiivisella kameran läsnäololla on myös paljon vaikutusta, kun halutaan kuvata cinemaattinen video. Beverly Boy Productionin YouTubessa (2023) julkaistulla videolla *Subjective vs Objective Camera Angle: What's the difference* korostetaan näiden kahden kameratekniikan ymmärtämisen tärkeyttä, sillä niiden oikeanlainen käyttö parantaa videon cinemaattista tarinankerrontaa. Subjektiivisella kameran läsnäololla tarkoitan sitä, että kamera on ikään kuin keskellä tapahtumia ja se vetää myös katsojan mukaan itse toimintaan sisälle. Objektiivisessä kameran läsnäolossa puolestaan ympäristö on

keskeisessä roolissa ja kamera sijoitetaan siten, että katsoja pääsee seuraamaan tapahtumia kauempaa. Mielestäni molemmat sekä subjektiivinen että objektiivinen kameran läsnäolo voivat tehdä videosta elokuvamaisen näköisen, riippuu mitä ja missä kuvataan. Esimerkiksi yleensä jotakin maisemaa esiteltäessä käytetään objektiivista kameran läsnäoloa ja kun värimaailma, kontrastit ja sekä muut elementit kuvassa ovat kohdallaan, kuva voi näyttää hyvin cinemaattiselta. Objektiivisessa kameran läsnäolossa katsoja tarkkaillee asioita ulkopuolisena henkilönä ja ehkä näin voi myös huomata kuvassa enemmän erilaisia yksityiskohtia ja elementtejä, jotka muovaavat kuvasta elokuvallisen oloisen. Toisaalta objektiivinen kamera vain välittää tietoa, siinä ei niinkään tarjota yhtä voimakasta emotionaalista kokemusta katsojalle. Subjektiivinen kameran läsnäolo puolestaan juuri vetää katsojan videon maailmaan ja katsoja pääsee kokemaan sekä tuntemaan tapahtumat intensiivisesti videon henkilön näkökulmasta.

Parhaan elokuvallisen kokemuksen luomiseksi on tehokkainta käyttää näitä molempia kameratekniikoita. Subjektiivisen ja objektiivisen kameran läsnäolon vaihtelu ja yhteiskäyttö lisäävät videon cinemaattisuutta (editmentor.com 2024). Videon kuva saa myös syvyyttä, kun näitä kahta kameratekniikkaa tasapainoisesti hyödynnetään. Ja syvyys jälleen mainiten on tunnetusti cinemaattinen piirre.

POHDINTA

Cinemaattisuus videoissa on kaunista sekä ajatuksia herättävää. Koin ehdottoman tärkeäksi aluksi perehtyä tähän käsitteeseen, se avarsi paljon näkemystäni elokuvallisesta kuvaustyylistä ja syvensi ymmärrystäni aiheeseen. Myös historian tarkastelu työn alussa oli hyödyllistä, sillä ilman filmikuvauksen innovaatiota ja niiden tuntemusta emme voisi edes puhua cinemaattisesta videosta. Lähteiden lueskelun perusteella sanoisin, että käsitteeseen cinemaattisuus voitaisiin media-, tv- ja elokuva-alalla syventyä laajemmin. Ehkä sen takia tämä käsite on joillekin hiukan epäselvä ja hämärän peitossa. Itse kuitenkin opinnäytetyötä tehdessäni opin paljon uusia asioita tästä elokuvamaisesta tyylistä, jonka voi saavuttaa tiettyjä kameraan ja kuvaamiseen liittyviä asioita hallitsemalla.

Erittäin hyödylliseksi koin myös haastattelemieni ammattikentällä työskentelevien kuvaajien näkemykset cinemaattisuudesta. Elokuvallisuus videoissa on kaiken kaikkiaan suuri kokonaisuus, johon kuuluu paljon erilaisia elementtejä ja ominaisuuksia. Tässä työssä käsittelin vain sitä, miten juuri kameran avulla kuvaushetkellä saadaan videosta cinemaattisen näköinen, mutta sen luomiseen liittyy vielä paljon muutakin kuten myöhemmin toteutettava äänimaailma ja värimäärittely. Työtä tehdessäni huomasin entisestään, kuinka jokaisen käytetyn kameran asetuksen ja esimerkiksi kuvakulmien on oltava tarkoituksenmukaisia ja hyvin suunniteltuja. Mitä paremmin osaa käyttää erilaisia kameran asetuksia, sitä ammattimaisemman lopputuloksen videoonsa saa. Cinemaattisuuden luominen kuviin vaatii myös jonkinlaista luovuutta ja visuaalista silmää teknisen puolen hallinnan lisäksi. Jotta elokuvamaisuutta onnistuu luomaan videoon, täytyy siinä oleville kuville antaa tarkoitus ja merkitys. Työssäni esitellyt keinot luoda cinemaattisuutta kameralla luovat kokonaisuuden, josta erityinen ulkoasu videolle muodostuu. Lopputulemana voisi sanoa, että cinemaattisen videon luominen on erilaisten palasten yhdistelyä näyttävän lopputuloksen aikaansaamiseksi. Elokuvallista videota kuvatessani kysyisin itseltäni, miten saan näyttämään jonkin tavallisen ja tylsän asian mielenkiintoisemmalta ja hienommalta mitä se todellisuudessa on? Kamera toimii videon katsojalle reittinä toiseen maailmaan. Kaiken kaikkiaan elokuvallinen video saa katsojassa aikaan jonkinlaisen sisäisen elämyksen, jonka hän pystyy vain itse selittämään ja kuvailemaan.

LÄHTEET

Aalto Yliopisto. 2019. Kuvasuhde. Verkkosivu. Viitattu 2.10.2024.

<https://www.aalto.fi/fi/drupal-aaltofi-sivusto/kuvasuhde>

Adobe. n.d. What is frame rate? Verkkosivu. Viitattu 2.10.2024.

<https://www.adobe.com/creativecloud/video/discover/frame-rate.html>

Baggs, R. 2020. 5 Cinematography Styles That Every Film Uses.

Fstoppers.com. Verkkosivu. Viitattu 6.10.2024. <https://fstoppers.com/post-production/5-cinematography-styles-every-film-uses-500444>

Beverly Boy Production. 2023. Subjective vs Objective Camera Angle: What's the Difference? YouTube. Verkkosivu. Viitattu 7.1.2025

Bobbit, S. 2021. Cinematic 2.39:1 Aspect Ratio Benefits. YouTube. Verkkosivu.

Viitattu 9.10.2024. <https://www.youtube.com/watch?v=9mVLLjtc0g>

Brodowicz, M. 2024. Exploring the Evolution and Impact of Cinematic Techniques in Film History. Aithor.com. Verkkosivu. Viitattu 9.10.2024.

<https://aithor.com/essay-examples/exploring-the-evolution-and-impact-of-cinematic-techniques-in-film-history>

Crafford, J. 2022. 12 Camera Movements for Cinematic Footage - Creative Shot Ideas for Better B-Roll. YouTube. Verkkosivu. Viitattu 12.10.2024.

<https://www.youtube.com/watch?v=mXR571pR4Og>

Crafford, J. 2022. Ultimate Guide to Frame Rate for Cinematic Video. YouTube. Verkkosivu. Viitattu 13.10.2024.

<https://www.youtube.com/watch?v=k9KPy3LrhVQ>

Dewey, M. 2024. Filmmaking Basics 101: ISO, Aperture, Shutter Speed Explained. Shopmoment.com. Viitattu 15.10.2024.

<https://www.shopmoment.com/reviews/filmmaking-basics-101-iso-aperture-shutter-speed-explained>

Dolinski, S. 2021. Cinematic Camera Angles Explained, Cinematography and Filmmaking part 2. YouTube. Verkkosivu. Viitattu 19.10.2024.

https://www.youtube.com/watch?v=pR8_IBA3qmg

Dolinski, S. 2021. Cinematic Camera Angles Explained, Cinematography and Filmmaking part 4. Youtube. Verkkosivu. Viitattu 19.10.2024.

<https://www.youtube.com/watch?v=5ODCB1Ez5Zs>

Editmentor. 2024. Objective vs. subjective camera perspectives. Verkkosivu.

Viitattu 23.10.2024. <https://editmentor.com/blog/objective-vs-subjective-camera-perspectives-providing-character-perspective-through-visual-storytelling-in-film/>

Gupta, A. 2024. What is the 4K resolution and how is it different from HD?

Api.com. Verkkosivu. Viitattu 28.10.2024. <https://api.video/blog/video-trends/4k-vs-hd/>

Hellerman, J. 2024. What is Crane Shot? Nofilmschool.com. Verkkosivu. Viitattu 24.10.2024. <https://nofilmschool.com/crane-shot>

Historianet. 2023. Lumieren veljekset keksivät elokuvakameran. Verkkosivu. Viitattu 27.10.2024. <https://historianet.fi/tekniikka/keksinnot/lumieren-veljekset-keksivat-elokuvakameran>

Jimenez, J. 2024. Unlocking the Magic of Cinema: The five Essential Elements of Great Movie. Medium.com. Verkkosivu. Viitattu 30.10.2024. <https://medium.com/@JohnWritesMed/unlocking-the-magic-of-cinema-the-five-essential-elements-of-great-movies-20df6b48aa3f>

Juhila, K. 2021. Laadullisen tutkimuksen ominaispiirteet. Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja. Verkkosivu. Viitattu 2.10.2024. <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/mita-on-laadullinen-tutkimus/laadullisen-tutkimuksen-ominaispiirteet/>

Kamerakoulu. n.d. Valokuvauksen perusteet: Aukko. Verkkosivu. Viitattu 28.11.2024. <https://kamerakoulu.fi/valokuvauksen-perusteet-aukko>

Kamerakoulu. n.d. Valokuvauksen perusteet: Suljinaika ja liikkeen pysäytys. Verkkosivu. Viitattu 15.11.2024. <https://kamerakoulu.fi/valokuvauksen-perusteet-suljinaika>

Koslow, L. 2024. How leading lines guide the eye. Adobe.com. Verkkosivu. Viitattu 3.11.2024. <https://www.adobe.com/uk/creativecloud/photography/discover/leading-lines-photography.html>

Krainock, K. 2022. Best Iso for Video. Bandccamera.com. Verkkosivu. Viitattu 4.11.2024. <https://store.bandccamera.com/blogs/how-to/best-iso-for-video>

Leinonen, R. 2019. Laadullisen tutkimuksen aineistonkeruumenetelmät. Spoken.fi. Verkkosivu. Viitattu 12.11.2024. <https://spoken.fi/laadullisen-tutkimuksen-aineistonkeruumenetelmat/>

Marks, M. 2019. How to Achieve a More Cinematic Feel in Your Films. The Filmfund.co. Verkkosivu. Viitattu 7.1.2025. <https://www.thefilmfund.co/how-to-achieve-a-more-cinematic-feel-in-your-films/>

Monlux, C. 2023. Which Frame Rate is Best for You? Smooth vs. Cinematic. Videomaker. YouTube. Verkkosivu. Viitattu 8.11.2024. <https://www.youtube.com/watch?v=zbG5dolq65U>

Mpb. 2024. How to Get the “The Anamorphic Look” for Cinematic Video on a Budget. Verkkosivu. Viitattu 5.1.2025. <https://www.mpb.com/en-eu/content/kit-guides/how-to-get-the-the-anamorphic-look-for-cinematic-video-on-a-budget>

Photographylife. 2024. What is the Rule of Thirds? A Guide for Beginners. Verkkosivu. Viitattu 12.11.2024. <https://photographylife.com/the-rule-of-thirds>

- Polarpro. 2024. The 180° Shutter Rule. Verkkosivu. Viitattu 13.11.2024. <https://www.polarpro.com/blogs/polarpro/how-shutter-speed-affects-video>
- Prazzleinc. 2024. 7 Iconic Films Shots and Techniques in Films History. Verkkosivu. Viitattu 14.11.2024. <https://www.prazzleinc.com/blog/7-iconic-film-shots-and-techniques-in-film-history>
- Saturation. 2022. Why Are Movies 24 Frames Per Second? Verkkosivu. Viitattu 18.11.2024. <https://saturation.io/blog/why-are-movies-24-frames-per-second>
- Scandinavian Photo. 2021. Kameran asetukset. Verkkosivu. Viitattu 4.12.2024. <https://www.scandinavianphoto.fi/tietopankki/kameran-asetukset>
- Scandinavian Photo. 2023. Suljinaika - miten kameran suljin toimii? Verkkosivu. Viitattu 2.12.2024. <https://www.scandinavianphoto.fi/tietopankki/suljinaika>
- Schmalz, W. 2020. Viewing the 1950s Through the Lenses of Cinerama. LinkedIn.com Verkkosivu. Viitattu 16.12.2024. <https://www.linkedin.com/pulse/viewing-1950s-through-lenses-cinerama-william-schmalz-faia-csi->
- Science and Media Museum. 2020. A Very Short History of Cinema. Verkkosivu. Viitattu 14.12.2024. <https://www.scienceandmediamuseum.org.uk/objects-and-stories/very-short-history-of-cinema>
- Shorr, A. 2018. Aspect Ratios in Film: How to Choose The Most Cinematic Aspect Ratio. StudioBinder. Youtube. Verkkosivu. Viitattu 13.12.2024. <https://www.youtube.com/watch?v=T0YHA2yxCwM>
- Strickland, J.R. 2015. Make scenes cinematic: what does it take to make your work look cinematic and feel like a movie? Andor Verkkokirjasto. Verkkosivu. Viitattu 1.12.2024. <https://go-gale-com.libproxy.tuni.fi/ps/i.do?p=ITOF&u=tampere&id=GALE|A403916710&v=2.1&it=r>
- Solberg, S. n.d. How to Shoot a Cinematic Video: Camera Settings Checklist. Documentary Film Academy. Verkkosivu. Viitattu 3.12.2024. https://www.docfilmacademy.com/blog/camera_settings_checklist
- Studiobinder. 2020. What is Celluloid Film – A Brief History of Motion Picture Film. Studiobinder.com. Verkkosivu. Viitattu 14.4.2025. <https://www.studiobinder.com/blog/what-is-celluloid-film-stock/>
- Synthesia. 2024. The Ultimate Guide to Video Aspect Ratio. Synthesia.io. Verkkosivu. Viitattu 10.12.2024. <https://www.synthesia.io/learn/video-production/video-aspect-ratio>
- Vandeput, J. 2019. How to make cinematic shots (easy). Cinecom.net. YouTube. Verkkosivu. Viitattu 9.10.2024. <https://www.youtube.com/watch?v=sDRLkYppFW0>

Venturevideos.com. n.d. The History and Evolution of Video production. Venturevideos.com. Verkkosivu. Viitattu 14.4.2025.
<https://www.venturevideos.com/insight/the-history-and-evolution-of-video-production>

Wikipedia. 2024. Imax. Verkkosivu. Viitattu 10.1.2025.
<https://fi.wikipedia.org/wiki/Imax>

Wikipedia. 2023. Kuvataajuus. Verkkosivu. Viitattu 4.11.2024.
<https://fi.wikipedia.org/wiki/Kuvataajuus>

Wistia. 2023. What is Frame Rate for video? Verkkosivu. Viitattu 3.11.2024.
<https://wistia.com/learn/production/what-is-frame-rate>

Kuvalähteet

KUVA 1. Kuvakaappaus. Kuvasuhde 4:3. 2024. Yucy. Viitattu 29.05.2025.
<https://reolink.com/blog/4-3-aspect-ratio/>

KUVA 2. Kuvakaappaus. Kuvasuhde 1.37:1 Academy Ratio. 2015. McGarry. Viitattu 29.05.2025.
<https://10mcgarryf.wordpress.com/category/uncategorized/pre-production/page/9/>

KUVA 3. Kuvakaappaus. Cinerama. 2021. Donald. Viitattu 29.05.2025.
<https://blog.scienceandmediamuseum.org.uk/widescreen-weekend-film-restoration-cinerama/>

KUVA 4. Kuvakaappaus. Kuvasuhde 2.39:1 CinemaScope. 2020. Jonatan Pettersson. Viitattu 29.05.2025. <https://medium.com/@jptrrssl/lightroom-custom-crop-aspect-ratio-ec88676c4a71>

KUVA 5. Kuvakaappaus. Pitch Angle. Shawn Dolinski. Viitattu 04.06.2025.
<https://i.ytimg.com/vi/sDZ6KlzWjAQ/maxresdefault.jpg>

KUVA 6. Kuvakaappaus. Yläkuvakulma. 2025. Matteo Martignago. Viitattu 04.06.2025. <https://artistichive.com/high-angle-shot/>

KUVA 7. Kuvakaappaus. Alakuvakulma. 2018. Lawrence Sher. Viitattu 04.06.2025. <https://screenmusings.org/movie/blu-ray/Joker/pages/Joker-114.htm>

KUVA 8. Kuvakaappaus. Dutch Angle. 2021. Ethan Anderton. Viitattu 04.06.2025. <https://www.slashfilm.com/659124/the-morning-watch-dutch-angles-in-movies-explained-the-making-of-the-harder-they-fall-more/>

KUVA 9. Kuvakaappaus. Cinematic view. 2023. Pasqal. TikTok. Viitattu 29.05.2025.

KUVA 10. Kuvakaappaus. Kolmanneksen sääntö. 2014. John Harris. Viitattu 04.06.2025. <https://www.bhphotovideo.com/explora/photography/tips-and-solutions/who-wrote-the-rule-of-thirds>

KUVA 11. Kuvakaappaus. Linjat. 2016. Jay Huang. Viitattu 04.06.2025. <https://blog.phowd.com/2016/07/how-to-work-with-leading-lines-in-your-photography/>

KUVA 12. Kuvakaappaus. Cine-objektiivivi. 2023. Kofi Yeboah. YouTube. Viitattu 17.11.2024. <https://www.youtube.com/watch?app=desktop&v=ChRSHbn4h0c>

KUVA 13. Kuvakaappaus. Anamorfinen linssiheijastus. 2024. Wally Pfister. Christopheanagno.com. Viitattu 25.11.2024. <https://www.christopheanagno.com/kenko-anamorflare-filter-review/>

LIITTEET

Liite 1. Haastattelukysymykset Sari Aaltoselle ja Jarmo Kiurulle

- 1) Mitä kuvaajana sinun mielestäsi on cinemattisuus ja mitä sillä tarkoitetaan?
- 2) Mihin asioihin kuvaajana kiinnittäisit huomiota kamerassa ja kuvaustyyllissä cinemaattista videota tehdessäsi?